

DIAGNOZA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY FROMBORK

**GMINA FROMBORK
POWIAT BRANIEWSKI
WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE**

ZAMAWIAJĄCY	GMINA FROMBORK
WYKONAWCA	WESTMOR CONSULTING JOANNA KASZUBSKA
SPRAWDZAJĄCY	BARBARA WOJCIECHOWSKA
PODPIS SPRAWDZAJĄCEGO	

FROMBORK 2016

Spis treści

1. Diagnoza stanu obecnego Miasta i Gminy Frombork.....	3
1.1. Ogólne informacje o gminie	3
1.2. Sfera społeczna	4
1.3. Sfera gospodarcza	22
1.4. Sfera środowiskowa	26
1.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna	31
1.6. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	36
2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego.....	39
3. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizowanego	46
3.1. Metodyka wyboru obszaru rewitalizowanego	46
3.2. Obszar rewitalizacji gminy	46
3.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	48
4. Spis tabel	56
4. Spis wykresów	58
6. Spis rysunków	58

1. Diagnoza stanu obecnego Miasta i Gminy Frombork

Zgodnie z definicją rewitalizacji przytoczoną w art. 2.1 Ustawy o rewitalizacji (Dz.U. z 2015 poz. 1777 z późn. zm.): „*Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzonych w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji*”.

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Frombork na lata 2016-2026 opracowany jest zgodnie z ustawą z dnia października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2015 z późn. zm.) oraz Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z 2 sierpnia 2016 r. Jest spójnym, strategicznym dokumentem, zawierającym wieloletni program działań prowadzących do wyprowadzenia obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego i stworzenia odpowiednich warunków do ich rozwoju.

Diagnoza stanu obecnego Miasta i Gminy Frombork jest podstawowym elementem służącym do późniejszej delimitacji obszarów zdegradowanych. Została ona opracowana na podstawie dostępnych informacji, dokumentów i opracowań o charakterze diagnostyczno-strategicznym, a przede wszystkim na podstawie danych statystycznych zgromadzonych na potrzeby niniejszego dokumentu. Przeprowadzenie diagnozy jest niezbędne dla ustalenia celów i kierunków działań w ramach procesu rewitalizacji.

Diagnoza stanu wyjściowego obejmuje swym zakresem zagadnienia społeczne i gospodarcze dotyczące Miasta i Gminy Frombork w latach 2010 – 2015. Sytuacja analizowanej jednostki samorządu terytorialnego została ukazana na tle powiatu braniewskiego oraz województwa warmińsko-mazurskiego.

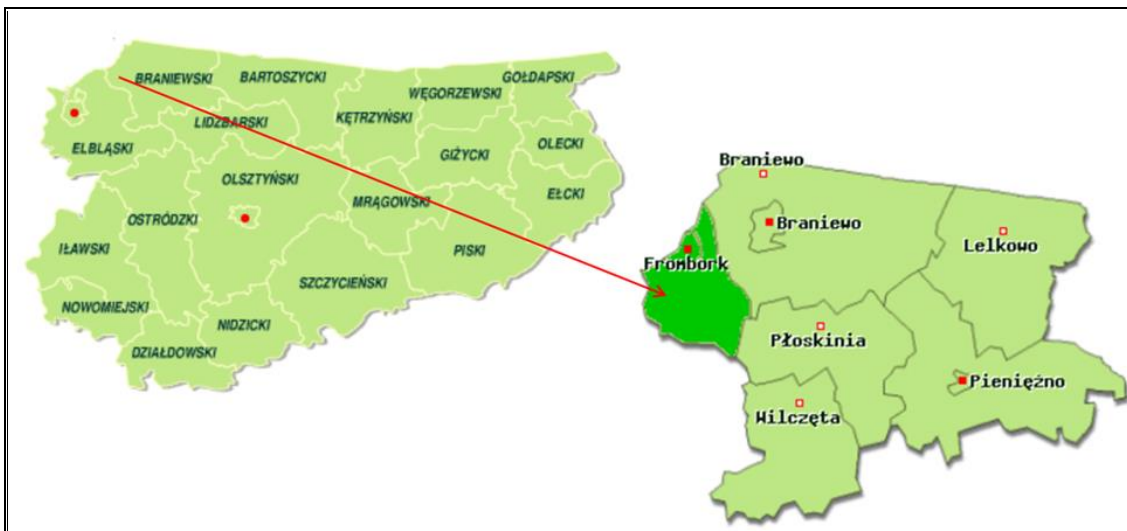
Przeprowadzona analiza podzielona została na cztery sfery - społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną. Zaprezentowane w tej części dokumentu informacje obrazują sytuację panującą na całym obszarze Miasta i Gminy Frombork.

1.1. Ogólne informacje o gminie

Miasto i Gmina Frombork należy do gmin o charakterze miejsko-wiejskim. Obszar jednostki położony jest w północno – zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, w powiecie braniewskim, nad Zalewem Wiślanym. Geograficznie Gmina usytuowana jest w strefie nadmorskiej, w makroregionie Pobrzeża Gdańskiego. Powierzchnia administracyjna Gminy Frombork wynosi 125,5 km², z czego ok. 39,51% stanowią użytki rolne. Gmina

sąsiaduje z następującymi jednostkami samorządu terytorialnego: Braniewo, Krynica Morska, Młynary, Płoskinia oraz Tolkmicko.

Rysunek 1. Gmina Frombork na tle powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Źródło: Portal Jednostek Samorządu Terytorialnego, <http://archiwum.zpp.pl/>

W skład Miasta i Gminy Frombork wchodzi Miasto Frombork oraz 11 jednostek osadniczych:

- Sołectwo Baranówka,
- Sołectwo Biedkowo,
- Sołectwo Bogdany,
- Sołectwo Drewnowo,
- Sołectwo Jędrychowo,
- Sołectwo Krzywiec,
- Sołectwo Krzyżewo,
- Sołectwo Narusa,
- Sołectwo Nowe Sadłuki,
- Sołectwo Ronin - Nowiny,
- Sołectwo Wielkie Wierzno.

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Frombork, <http://frombork.samorzady.pl/>

1.2. Sfera społeczna

CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI

Zgodnie z danymi GUS, na koniec roku 2015 Gminę Frombork zamieszkiwało 3 726 mieszkańców, co stanowiło 8,83% ludności powiatu braniewskiego i 0,26% ludności województwa warmińsko-mazurskiego. W analizowanym okresie 2010-2015 odnotowano spadek liczby ludności Miasta i Gminy Frombork o 34 osoby (0,90%), spadek liczby ludności

powiatu braniewskiego o 1 432 osoby (3,28%) oraz spadek liczby ludności województwa warmińsko - mazurskiego o 14 107 osób (0,97%).

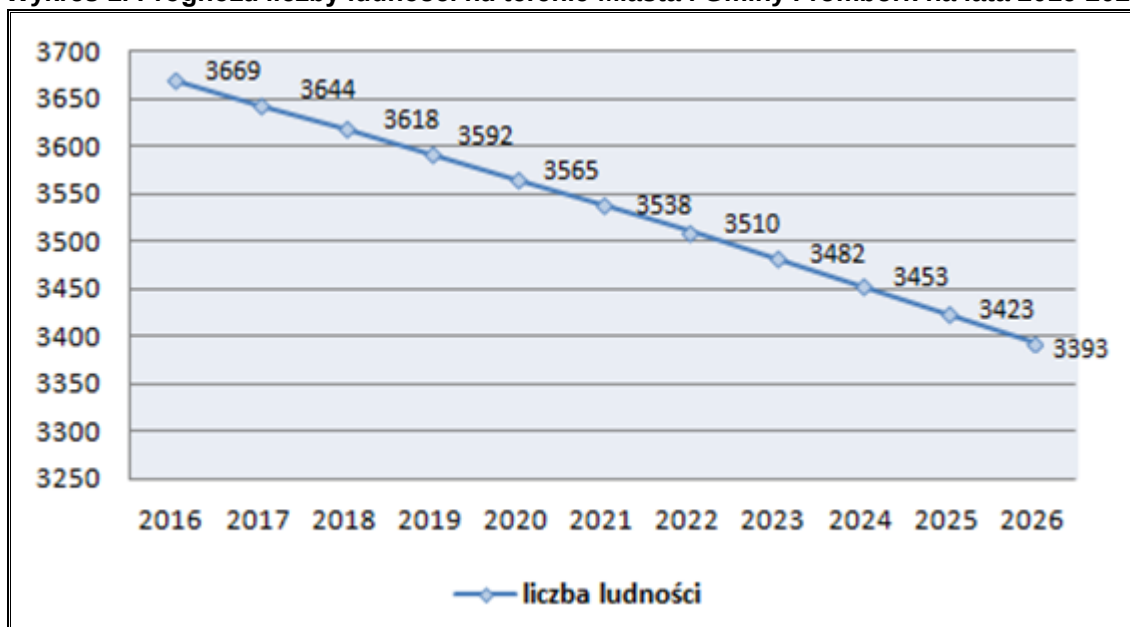
Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	osoba	Miasto i Gmina Frombork	3 760	3 739	3 731	3 744	3 719	3 726
		powiat braniewski	43 640	43 276	43 023	42 740	42 469	42 208
		województwo warmińsko-mazurskie	1 453 782	1 452 596	1 450 697	1 446 915	1 443 967	1 439 675

Źródło: Dane GUS

Na poniższym wykresie przedstawiono szacowaną liczbę mieszkańców Miasta i Gminy Frombork do roku 2026. Zgodnie z prognozą, liczba ludności będzie systematycznie spadać, co będzie zjawiskiem niekorzystnym, wpływającym hamująco na rozwój społeczno-gospodarczy przedmiotowego terenu.

Wykres 1. Prognoza liczby ludności na terenie Miasta i Gminy Frombork na lata 2016-2026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS, Prognoza ludności na lata 2014-2050, województwo warmińsko-mazurskie, powiat braniewski

Ze względu na strukturę populacji Miasta i Gminy Frombork, najliczniejszą grupę w 2015 roku stanowili mieszkańcy w wieku produkcyjnym – 65,3% ogólnej liczby ludności. Zarówno na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego jak i województwa warmińsko-mazurskiego zaobserwować można negatywne tendencje demograficzne – spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, niewielki spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym oraz wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym. Sytuacja taka świadczy o występowaniu niekorzystnego zjawiska starzenia się mieszkańców. Sytuacja ta może

pociągnąć za sobą wiele konsekwencji, tj. wzrost wydatków Miasta i Gminy na zapewnienie odpowiednich warunków życia osobom w starszym wieku (np. opieka społeczna, zdrowotna, znoszenie barier architektonicznych). Starzejące się społeczeństwo to także malejące przyrosty zasobów pracy i zmiana struktury popytu – mniejsze zainteresowanie „nowinkami” technologicznymi, a większy na szeroką gamę usług związanych z opieką społeczną.

Tabela 2. Mieszkańcy Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na grupy społeczno-ekonomiczne w latach 2010-2015

Wyszczególnienie		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem dla Miasta i Gminy							
w wieku przedprodukcyjnym	%	18,9	18,0	17,6	17,4	16,4	16,5
w wieku produkcyjnym	%	66,4	66,6	66,0	66,1	66,2	65,3
w wieku poprodukcyjnym	%	14,7	15,4	16,4	16,5	17,4	18,3
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem dla powiatu							
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,3	19,7	19,1	18,7	18,2	17,8
w wieku produkcyjnym	%	65,8	65,8	65,8	65,7	65,5	65,3
w wieku poprodukcyjnym	%	13,9	14,5	15,1	15,6	16,3	16,9
Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem dla województwa							
w wieku przedprodukcyjnym	%	20,0	19,6	19,3	19,0	18,8	18,5
w wieku produkcyjnym	%	65,4	65,3	65,0	64,7	64,2	63,7
w wieku poprodukcyjnym	%	14,7	15,2	15,7	16,3	17,0	17,7

Źródło: Dane GUS

W poniższej tabeli przedstawiona została szczegółowa charakterystyka mieszkańców Miasta i Gminy Frombork w podziale na grupy społeczno-ekonomiczne wg sołectw. W 2015 roku zarejestrowano 652 mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, 2 484 w wieku produkcyjnym i 638 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, co oznacza że:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 17,28% mieszkańców;
- ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 65,82% mieszkańców,
- ludność w wieku poprodukcyjnym stanowiła 16,91% mieszkańców.

Tabela 3. Mieszkańcy Miasta i Gminy Frombork w podziale na grupy społeczno-ekonomiczne w 2015 roku

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrzychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadiuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	18	42	52	24	34	5	9	23	12	4	41	388
Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	72	107	164	64	80	24	48	111	30	30	82	1 672
Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	26	27	38	6	20	5	15	16	13	11	18	443
Razem	116	176	254	94	134	34	72	150	55	45	141	2 503
Udział procentowy	3,07%	4,66%	6,73%	2,49%	3,55%	0,90%	1,91%	3,97%	1,46%	1,19%	3,74%	66,32%

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

W poniższej tabeli przedstawiony został wskaźnik obciążenia demograficznego – mierzony liczbą osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100 osób w wieku produkcyjnym. W stosunku do roku bazowego (2010) wskaźnik ten wzrósł w 2015 roku. Na terenie powiatu i województwa również charakteryzował się tendencją wzrostową. Zjawisko to ma istotny wpływ na sytuację społeczną na danym terenie i wpływa na zakres świadczonych usług dla osób starszych.

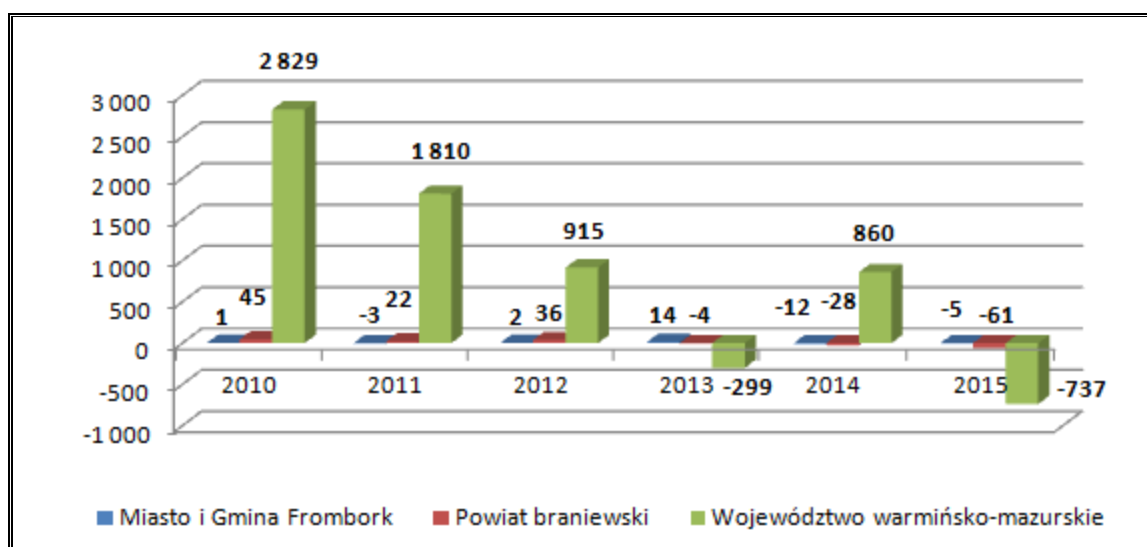
Tabela 4. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na produkcyjnym w Gminie Frombork, powiecie braniewskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	50,5	50,0	51,4	51,3	51,1	53,1
powiat braniewski	52,0	52,0	51,9	52,2	52,6	53,2
województwo warmińsko-mazurskie	52,9	53,2	53,9	54,6	55,7	56,9

Źródło: Dane z GUS

Przyrost naturalny na terenie Miasta i Gminy Frombork w latach 2010-2015 ulegał wahaniom. W 2011, 2014 i 2015 roku, wskaźnik przyjął wartość ujemną, co świadczy o przewadze liczby zgonów nad liczbą urodzeń żywych w danym roku kalendarzowym. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się przyrostu naturalnego Miasta i Gminy na tle powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.

Wykres 2. Kształtowanie się przyrostu naturalnego dla Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko - mazurskiego w latach 2010-2015

Źródło: Opracowane na podstawie danych GUS

Wskaźnik salda migracji dla Miasta i Gminy Frombork w analizowanym okresie przyjmował głównie wartości ujemne lub wartość zerową. W 2014 roku osiągnął wartość -12,

co świadczy o większej liczbie wymeldowań niż zameldowań na tym terenie. Powyższa, niekorzystna tendencja ujemnych wartości salda migracji, wystąpiła również na terenie powiatu i województwa.

Tabela 5. Saldo migracji na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	0	-18	-3	-16	-12	b/d
powiat braniewski	-339	-386	-365	-352	-297	b/d
województwo warmińsko-mazurskie	-2 706	-2 996	-2 587	-3 698	-3 576	b/d

Źródło: Dane z GUS

RYNEK PRACY

Do końca 2013 roku sytuacja na rynku pracy na terenie Miasta i Gminy Frombork kształtowała się niekorzystnie, gdyż liczba osób bez pracy rosła. W latach 2014-2015 odnotowano spadek liczby bezrobotnych. W 2015 roku bezrobotni stanowili 13,3% liczby ludności w wieku produkcyjnym. Podobna tendencja na rynku pracy zauważalna jest również na terenie powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego. Warto nadmienić, że liczba bezrobotnych kobiet przewyższała liczbę bezrobotnych mężczyzn zarówno na terenie Miasta i Gminy, jak również powiatu oraz województwa.

Tabela 6. Struktura bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Frombork na tle powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014	2015
Bezrobotni zarejestrowani wg płci								
ogółem	osoba	Miasto i Gmina Frombork	368	386	418	450	370	324
		powiat	4 364	4 360	4 562	4 861	4 196	3 873
		województwo	105 942	107 333	113 223	115 873	98 139	83 510
mężczyźni	osoba	Miasto i Gmina Frombork	173	193	218	232	186	148
		powiat	1 902	1 966	2 182	2 386	2 007	1 830
		województwo	49 814	48 896	54 253	55 958	47 154	39 427
kobiety	osoba	Miasto i Gmina Frombork	195	193	200	218	184	176
		powiat	2 462	2 394	2 380	2 475	2 189	2 043
		województwo	56 128	58 437	58 970	59 915	50 985	44 083
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci								
ogółem	%	Miasto i Gmina Frombork	14,7	15,5	17,0	18,2	15,0	13,3

Wyszczególnienie			2010	2011	2012	2013	2014	2015
		powiat	15,2	15,3	16,1	17,3	15,1	14,1
		województwo	11,1	11,3	12,0	12,4	10,6	9,1
mężczyźni	%	Miasto i Gmina Frombork	13,1	14,5	16,5	17,7	14,3	11,6
		powiat	12,3	12,8	14,2	15,6	13,2	12,2
		województwo	9,9	9,8	10,9	11,3	9,6	8,1
kobiety	%	Miasto i Gmina Frombork	16,6	16,7	17,5	18,8	15,9	15,3
		powiat	18,6	18,3	18,4	19,3	17,3	16,3
		województwo	12,5	13,1	13,3	13,7	11,8	10,3

Źródło: Dane z GUS

Na podstawie danych pozyskanych od Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie przedstawiono stan liczby bezrobotnych na terenie poszczególnych sołectw z terenu Miasta i Gminy Frombork (Tabela 7).

W 2015 roku zarejestrowanych zostało 324 bezrobotnych. Wśród nich:

- 144 osoby to osoby bezrobotne pozostające bez pracy 12 miesięcy i dłużej;
- 93 osoby to osoby bezrobotne pozostające bez pracy ponad 24 miesiące;
- 44 osoby to osoby bezrobotne z prawem do zasiłku;
- 11 osób to osoby bezrobotne niepełnosprawne;
- 7 osób to osoby bezrobotne będące absolwentami szkół.

Tabela 7. Liczba bezrobotnych w 2015 r. na terenie poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Frombork

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrzychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadłuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba osób bezrobotnych	20	18	39	13	10	2	1	24	13	3	22	159
Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej	6	9	18	5	6	0	0	10	8	2	9	71
Liczba osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	3	5	12	5	4	0	0	7	6	1	4	46
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	2	4	10	2	1	0	0	2	1	0	2	20
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	1	5
Liczba bezrobotnych absolwentów	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	2	3

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Braniewie

EDUKACJA

Kształcenie młodych mieszkańców Miasta i Gminy Frombork jest inwestycją w jej przyszły rozwój. Na terenie Miasta i Gminy funkcjonują obecnie 3 placówki oświatowe rozwijające dzieci i młodzież na równych etapach ich drogi edukacyjnej, tj.:

- Przedszkole „Gwiazdkowe Wzgórze” w Zespole Szkół we Fromborku;
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Zespole Szkół we Fromborku;
- Gimnazjum im. Parlamentu Europejskiego w Zespole Szkół we Fromborku.

Wg stanu na dzień 31.12.2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork do ww. szkół uczęszczało w sumie 324 przedszkolaków i uczniów. Wszystkie placówki oświatowe są wyposażone w pracownie komputerowe, a także w infrastrukturę niezbędną do uprawiania sportów i rekreacji.

W poniższej tabeli przedstawiono wskaźnik liczby dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego. Wskaźnik ten na przestrzeni analizowanych lat zarówno na terenie Miasta i Gminy Frombork, jak i powiatu braniewskiego ulegał zmianom. W 2015 roku liczba dostępnych miejsc przedszkolnych na terenie Gminy Frombork była całkowicie zapełniona. Na obszarze powiatu i województwa, na jedno miejsce przedszkolne przypadało ponad jedno dziecko.

Tabela 8. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko – mazurskiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	0,88	1,32	1,49	1,49	1,04	1,00
powiat braniewski	1,48	1,60	1,71	1,55	1,49	1,53
województwo warmińsko-mazurskie	1,64	1,62	1,58	1,47	1,37	1,33

Źródło: Dane z GUS

Na terenie analizowanej jednostki przypada średnio około dwudziestu uczniów na jeden oddział w Szkole Podstawowej, co oznacza więcej niż w przypadku powiatu i województwa.

Tabela 9. Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w Szkole Podstawowej w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko-mazurskiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	23	21	22	22	21	20

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
powiat braniewski	17	17	17	16	16	16
województwo warmińsko- mazurskie	18	18	18	18	18	18

Źródło: Dane z GUS

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki osiągnięte przez uczniów na egzaminach zewnętrznych. Uczniowie Szkoły Gimnazjalnej w roku 2015 osiągnęli średni wynik z egzaminu niższy niż w roku 2014 i 2015. Uczniowie Szkoły Podstawowej natomiast, uzyskali w 2015 lepsze wyniki niż w latach 2013-2014. Do Zespołu Szkół we Fromborku, gdzie znajduje się Szkoła Podstawowa oraz Publiczne Gimnazjum, uczęszczają dzieci i młodzież pochodząca z całego obszaru Miasta i Gminy Frombork.

Tabela 10. Wyniki egzaminu szóstoklasistów i egzaminów gimnazjalnych w latach 2013-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork

Lp.	Nazwa szkoły	Rejon obsługiwany przez szkołę (z jakich miejscowości dzieci uczęszczają do placówki szkolnej)	Przeciętny wynik egzaminu gimnazjalnego w szkole za ostatnie 3 lata			Przeciętny wynik sprawdzianu szóstoklasisty w szkole podstawowej za ostatnie 3 lata		
			2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	Zespół Szkół we Fromborku	Frombork, Wilanowo, Krzyżewo, Narusa, Krzywiec, Jędrzychowo, Baranówka, Ronin, Nowiny, Wielkie Wierzno, Nowe Sadłuki, Biedkowo, Biedkowo-Osada, Bogdany, Drewnowo	52%	57%	48%	25,1 pkt (63%)	23,5 pkt (59%)	69%

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

W poniższych tabelach przedstawiono wyniki egzaminów dla szóstoklasistów i egzaminów gimnazjalnych uczniów z terenu Miasta i Gminy Frombork w 2016 roku, na tle uzyskiwanych średnich wyników na terenie powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela 11. Rozkład wyników sprawdzianu 6-klasistów na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko - mazurskiego [%] w 2016 roku

Wyszczególnienie	Język polski i matematyka		
	Liczebność	Średnia	Odchylenie standardowe
Miasto i Gmina Frombork	22	52%	20%
powiat braniewski	350	56%	19%
województwo warmińsko-mazurskie	12 684	60%	20%
	Język polski		
	Liczebność	Średnia	Odchylenie standardowe
Miasto i Gmina Frombork	22	63%	18%
powiat braniewski	250	66%	16%
województwo warmińsko-mazurskie	12 684	69%	17%
	Matematyka		
	Liczebność	Średnia	Odchylenie standardowe
Miasto i Gmina Frombork	22	40%	28%
powiat braniewski	350	46%	25%
województwo warmińsko-mazurskie	12 684	51%	27%

Źródło: Dane OKE Łomża

Wyniki uzyskiwane przez uczniów ze Szkoły Podstawowej w 2016 roku, kształtowały się poniżej wyników dla powiatu i województwa, zarówno z przedmiotu języka polskiego, jak również z matematyki. Ponadto, wg informacji podanej przez OKE w Łomży, liczba uczniów z terenu Miasta i Gminy Frombork, którzy uzyskali wynik niski wynosiła 11, wynik średni 9, a wynik wysoki uzyskało tylko 2 szóstoklasistów. W związku z powyższym, szkoła została zaklasyfikowana do szkół, które osiągnęły niskie wyniki ze sprawdzianu. Na terenie powiatu braniewskiego 116 uczniów osiągnęło wynik niski, 200 wynik średni, zaś 34 wysoki.

Na terenie Miasta i Gminy przypada średnio około dwudziestu uczniów na jeden oddział w Szkole Podstawowej. Wskaźnik ten w 2015 roku dla Miasta i Gminy Frombork przyjmował wartość taką samą jak dla powiatu oraz nieco niższą wartość niż dla województwa.

Tabela 12. Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkole podstawowej w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko-mazurskiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	21	20	18	18	18	20
powiat braniewski	21	21	20	20	19	20
województwo warmińsko-mazurskie	22	22	22	21	21	21

Źródło: Dane GUS

W poniższej tabeli przedstawiono wyniki egzaminów gimnazjalistów. Zgodnie z informacjami udostępnionymi przez OKE Łomża, uczniowie Publicznego Gimnazjum we Fromborku uzyskali z części humanistycznej, matematycznej i z języka obcego wyniki wyższe od średniej dla powiatu i województwa.

Tabela 13. Wyniki egzaminów gimnazjalnych na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 roku

Wyszczególnienie	Liczba zdających	Wynik średni w %	Odchylenie w %	Liczba zdających	Wynik średni w %	Odchylenie w %
	Część humanistyczna					
	Język polski			Historia i wiedza o społeczeństwie		
Miasto i Gmina Frombork	21	67	22	21	60	15
powiat	406	62	21	406	53	17
województwo	13 251	66	20	13 250	54	17
	Część matematyczno-przyrodnicza					
	Matematyka			Przedmioty przyrodnicze		
Miasto i Gmina Frombork	21	55	25	21	56	17
powiat	406	40	22	406	47	17
województwo	13 244	45	23	13 245	49	18
	Język angielski					
	Poziom podstawowy			Poziom rozszerzony		
Miasto i Gmina Frombork	21	62	24	21	43	28

Wyszczególnienie	Liczba zdających	Wynik średni w %	Odchylenie w %	Liczba zdających	Wynik średni w %	Odchylenie w %
powiat	314	56	24	291	36	25
województwo	10 891	60	26	10 318	42	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <http://www.oke.lomza.pl/>

Średnie wyniki uzyskane przez uczniów Publicznego Gimnazjum, kształtowały się powyżej średnich dla powiatu i województwa, co jest zjawiskiem pozytywnym.

Stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie kształcenia do całej populacji osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia, czyli tak zwany współczynnik skolaryzacji (brutto) w okresie 2009-2014 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Współczynnik solaryzacji na poziomie szkół podstawowych

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
szkoła podstawowa						
Miasto i Gmina Frombork	80,36	83,00	80,83	79,89	74,50	70,67
powiat braniewski	96,81	96,69	96,46	94,93	90,26	85,68
województwo warmińsko-mazurskie	97,07	97,80	97,44	96,41	92,07	88,14
gimnazjum						
Miasto i Gmina Frombork	85,42	86,96	93,75	76,27	81,48	78,64
powiat braniewski	97,89	96,21	100,13	100,27	98,62	96,27
województwo warmińsko-mazurskie	100,44	99,82	99,49	98,85	97,60	97,53

Źródło: Dane z GUS

We wszystkich analizowanych latach, współczynnik skolaryzacji w placówkach szkolnych na terenie Miasta i Gminy był niższy niż 100%. Takie wartości wskaźnika wynikają z faktu, że część dzieci i młodzieży uczęszczała do szkół spoza terenu Miasta i Gminy Frombork. Podobną wartość w 2015 roku (niższą niż 100%) wskaźnik skolaryzacji przyjmował również dla wszystkich szkół z powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego.

Reasumując, powyżej przedstawione dane dotyczące poziomu edukacji na terenie Miasta i Gminy Frombork wskazują, że konieczne jest prowadzenie działań, które będą miały wpływ

na podniesienie efektywności nauczania w szkołach znajdujących się na analizowanym terenie.

PROBLEMY SPOŁECZNE

Jednostką realizującą zadania w zakresie pomocy społecznej na terenie Miasta i Gminy Frombork jest Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku. Ośrodek realizuje zadania własne i zlecone, zgodnie z zapisami ustawy o pomocy społecznej, pomagając rodzinom oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Do najpowszechniejszych problemów społecznych na przedmiotowym terenie zalicza się bezrobocie, ubóstwo oraz niepełnosprawność.

Dużą liczbą osób korzystających z pomocy społecznej jest zjawiskiem niekorzystnym dla całej społeczności, ponieważ wpływa na zaburzenia funkcjonowania danego obszaru w środowisku lokalnym. Niski poziom świadomości społecznej wpływa na niechęć do udziału w życiu społecznym i kulturowym, a występujące zjawiska patologiczne oraz nieudolność wychowawcza rodzin i bieda, powodują że niezbędne jest prowadzenie przez samorządy działań wspierających mieszkańców.

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Frombork pod względem korzystania z pomocy społecznej. W 2015 roku z pomocy społecznej korzystało 613 mieszkańców, co stanowiło 16,45% wszystkich mieszkańców. Największy odsetek z pośród tych osób został objęty pomocą z powodu bezrobocia - 73,31% oraz z powodu ubóstwa, osoby te stanowiły 48,12% osób korzystających z pomocy społecznej. Liczba dzieci do lat 17 na których rodzice otrzymują zasiłek wynosiła w 2015 roku – 260 dzieci. Osoby niepełnosprawne natomiast, które korzystają ze wsparcia społecznego stanowiły 24,80% wszystkich osób nim objętych.

Tabela 15. Sytuacja korzystających z pomocy społecznej na terenie sołectw Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrzychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sądłuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba osób korzystających z pomocy społecznej	36	55	81	29	16	3	1	43	16	2	47	284
Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	18	25	25	13	3	1	1	16	3	2	14	130
Liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	13	19	36	6	8	5	5	17	6	2	19	124
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: ubóstwa	4	33	61	28	12	0	0	9	0	1	21	126
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: niepełnosprawności	11	6	20	5	0	3	1	8	0	1	10	87
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: bezrobocia	25	50	66	26	12	3	0	35	16	0	32	185
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: długotrwałej lub ciężkiej choroby	6	25	26	8	0	3	0	3	3	1	7	77

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadłuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu: alkoholizmu	4	15	15	5	0	0	0	5	0	0	5	58

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

W poniższej tabeli przedstawiono charakterystykę działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork. W 2015 roku na Komisję zgłosiło się 37 osób dotkniętych problemem alkoholizmu - 11 osób podjęło leczenie z własnej woli. Natomiast z dostępnych w szkołach programach profilaktycznych skierowanych dla uczniów, skorzystało 236 dzieci.

Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadłuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba udzielonych porad prawnych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba udzielonych porad psychologicznych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	4	3	6	0	0	0	1	1	0	0	1	21

DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI MIASTA I GMINY FROMBORK

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadłuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	4	3	6	0	0	0	1	0	0	0	1	21
Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolnie	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0	1	5
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	0	0	2	0	0	0	1	1	0	0	0	7
Liczba osób korzystających z różnych form terapii	3	2	3	0	0	0	1	1	0	0	1	12
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	6	12	22	4	10	3	2	11	1	6	5	154

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

W poniższej tabeli przedstawiono sytuację dotyczącą liczby przestępstw i wykroczeń na terenie Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku. Wg udostępnionych przez policję danych, na terenie Miasta i Gminy odnotowano 377 interwencji, w tym 111 dotyczących przestępstw kryminalnych, 70 interwencji domowych i 14 dotyczących ofiar przemocy domowej. Ponadto, na terenie Miasta i Gminy w 2015 roku wydarzył się jeden wypadek drogowy.

Tabela 17. Wykroczenia i przestępstwa na terenie poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku

Wyszczególnienie	SOŁECTWA											
	Baranówka	Biedkowo	Bogdany	Drewnowo	Jędrzychowo	Krzywiec	Krzyżewo	Narusa	Nowe Sadiuki	Ronin-Nowiny	Wielkie Wierzno	Miasto Frombork
Liczba interwencji służb porządkowych (policji, straży) z powodu zakłócania miru domowego i porządku publicznego	10	26	15	7	4	6	8	22	0	2	11	266
Liczba przestępstw kryminalnych	2	2	1	4	1	1	1	8	0	0	5	86
Liczba ofiar przemocy domowej	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Liczba sprawców przemocy domowej	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	9
Liczba interwencji domowych	2	9	6	0	0	2	1	2	0	1	1	46
Liczba przestępstw młodocianych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Liczba wypadków drogowych	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	1	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	9

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

KULTURA I SZTUKA

Główną instytucją realizującą zadania związane z upowszechnianiem kultury i sztuki na terenie Miasta i Gminy Frombork jest Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury we Fromborku oraz Gminna Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Frombork.

Na terenie Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku zorganizowano 24 imprezy kulturalno-rekreacyjne, co stanowiło 13,79% wszystkich imprez w powiecie.

Na terenie Miasta i Gminy Frombork wskaźnik ludności przypadający na jedną placówkę biblioteczną przewyższał wartości dla powiatu i dla województwa. W poniższej tabeli przedstawiony został wskaźnik ludności na 1 placówkę biblioteczną i księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2010 – 2015.

Tabela 18. Wskaźniki działalności bibliotek

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ludność na 1 placówkę biblioteczną						
Miasto i Gmina Frombork	3 760	3 739	3 731	3 744	3 719	3 726
powiat braniewski	1 455	1 492	1 344	1 379	1 370	1 407
województwo warmińsko-mazurskie	3 304	3 450	3 600	3 495	3 343	3 333
Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności						
Miasto i Gmina Frombork	6 798,7	6 831,0	6 983,9	6 672,3	6 693,2	6 424,6
powiat braniewski	4 619,4	4 579,0	4 590,8	4 455,5	4 105,6	3 863,0
województwo warmińsko-mazurskie	3 504,3	3 431,5	3 358,9	3 257,2	3 186,9	3 075,2

Źródło: Dane z GUS

1.3. Sfera gospodarcza

Na koniec 2015 roku na terenie Miasta i Gminy Frombork funkcjonowały 284 podmioty gospodarcze. W gminie miejsko-wiejskiej Frombork, podobnie jak w powiecie braniewskim przeważają podmioty prywatne – w 2015 r. stanowiły one ok. 94,37% wszystkich podmiotów działających na obszarze Miasta i Gminy (w powiecie – ok. 92,56%). W badanym okresie liczba podmiotów gospodarki ogółem na terenie Miasta i Gminy Frombork wzrosła o 1,43%. Tendencja ta jest zgodna z sytuacją zaobserwowaną na terenie powiatu – wzrost liczby podmiotów gospodarczych o 4,45%. Wśród podmiotów sektora prywatnego największy udział zarówno w Gminie jak i w powiecie, miały osoby fizyczne prowadzące działalność

gospodarczą. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy 2015 roku stanowiły 9,31% podmiotów z terenu całego powiatu.

Tabela 19. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy Frombork oraz powiatu braniewskiego w latach 2010-2015

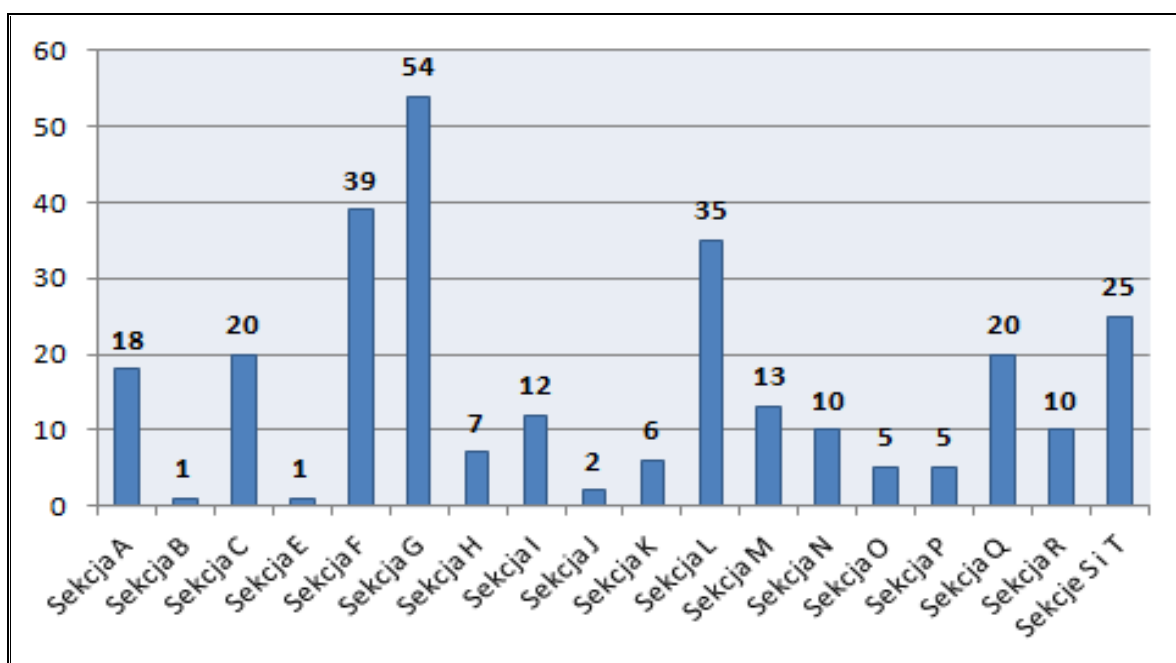
Wyszczególnienie	Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON							
Ogółem	Miasto i Gmina Frombork	280	261	263	271	281	284
	powiat	2 922	2 850	2 896	2 984	3 024	3 052
sektor publiczny							
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Miasto i Gmina Frombork	18	17	17	17	16	16
	powiat	221	219	232	221	221	220
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego ogółem	Miasto i Gmina Frombork	9	8	7	7	7	7
	powiat	100	99	113	106	107	105
Spółki handlowe	Miasto i Gmina Frombork	1	1	1	1	1	1
	powiat	10	10	12	12	12	12
Sektor prywatny							
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Miasto i Gmina Frombork	262	244	246	254	265	268
	powiat	2 701	2 631	2 664	2 763	2 803	2 825
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	Miasto i Gmina Frombork	198	182	181	183	189	189
	powiat	1 991	1 902	1 913	1 980	1 987	2 000
Spółki handlowe	Miasto i Gmina Frombork	8	8	9	11	16	17
	powiat	113	125	134	146	159	164
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	Miasto i Gmina Frombork	2	2	2	2	2	2
	powiat	14	16	17	17	18	20
Spółdzielnie	Miasto i Gmina Frombork	1	1	1	1	1	1

Wyszczególnienie	Obszar	2010	2011	2012	2013	2014	2015
	Powiat	15	15	14	14	13	13
Fundacje	Miasto i Gmina Frombork	2	2	2	2	2	2
	Powiat	8	6	6	6	8	9
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	Miasto i Gmina Frombork	13	13	12	12	14	15
	Powiat	114	116	115	119	125	131

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

Biorąc pod uwagę liczbę przedsiębiorców według sekcji PKD 2007 funkcjonujących na terenie Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku, można zauważyć, że największa liczba podmiotów działa w sekcji handel hurtowy i detaliczny (19,01%); budownictwo (13,73%) oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (8,80%).

Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Frombork w 2015 r. wg sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Legenda:

Sekcja	Działalność
A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo
C	Przetwórstwo przemysłowe
E	Dostawa Wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją

Sekcja	Działalność
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle
H	Transport i gospodarka magazynowa
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi
J	Informacja i komunikacja
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa
L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalności wspierająca
O	Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne
P	Edukacja
Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją
S i T	Pozostała działalność usługowa, Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

Struktura wielkości podmiotów gospodarczych w zależności od liczby osób zatrudnionych została przedstawiona w poniższej tabeli. Na terenie Miasta i Gminy Frombork, tak jak na terenie powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego przeważały podmioty gospodarcze zatrudniające do 9 osób. Podmioty te na terenie Fromborka stanowiły 9,47% podmiotów z terenu powiatu i 0,23% z terenu województwa warmińsko-mazurskiego. Na terenie Miasta i Gminy nie funkcjonują duże przedsiębiorstwa.

Tabela 20. Struktura wielkości podmiotów gospodarczych w 2015 roku na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Wyszczególnienie	0-9	10-40	50-249	250-999	1000 i więcej	ogółem
Miasto i Gmina Frombork	274	8	2	0	0	284
powiat braniewski	2 893	137	22	0	0	3 052
województwo warmińsko-mazurskie	118 242	4 513	1 005	104	12	123 876

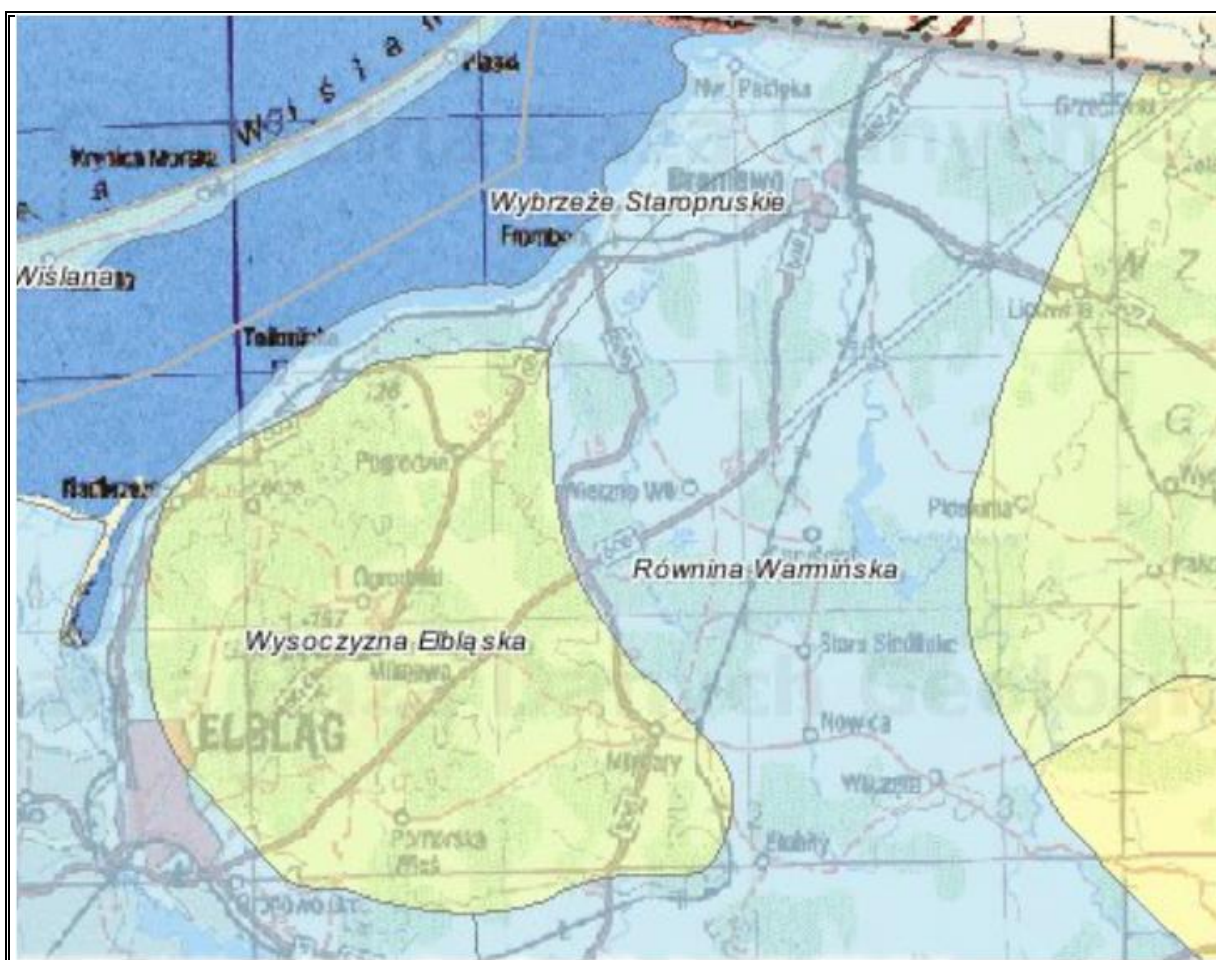
Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

1.4. Sfera środowiskowa

WALORY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

Na rozwój społeczno-gospodarczy gminy wpływa również stan środowiska przyrodniczego i walory przyrodniczo-krajobrazowe. Gmina Frombork wyróżnia się przede wszystkim swoim nadmorskim położeniem. Geograficznie znajduje się w obrębie makroregionu Pobrzeża Gdańskiego i mezoregionach: Równina Warmińska (część środka, południa i wschodnia Gminy), Wybrzeże Staropruskie (część północna Gminy) oraz Wysoczyzna Elbląska (część zachodnia Gminy).

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne Miasta i Gminy Frombork

Źródło: Państwowy Instytut Geologiczny, Centralna Baza Danych Geologicznych, web3.pgi.gov.pl

Ze względu na położenie Miasta i Gminy Frombork w ww. regionach, rzeźba terenu na tym obszarze jest zróżnicowana. Część Miasta i Gminy ma charakter równinny, gdzie dominują gleby brunatne i mady, a wśród zbiorowisk leśnych przeważają grądy i łęgi. Natomiast północna część Gminy leży w strefie nadmorskiej Zalewu Wiślanego, w związku z czym, przeważają tutaj piaski. Zachodnia część Miasta i Gminy, ma charakter wysoczyzny morenowej, gdzie występują gliny piaszczyste. Tutaj również dominują gleby brunatne.

Miasto i Gmina Frombork położona jest w zlewniach rzeki Baudy i Narusy, które bezpośrednio wpływają do Zalewu Wiślanego. Rzeka Bauda i jej dopływy, odgrywają dużą rolę gospodarczą, ponadto rzeka, jest jednym z największych zasobów wodnych w powiecie braniewskim.

Źródło: Program Ochrony Środowiska Miasta i Gminy Frombork

Wg danych GUS w 2014 r., powierzchnia terenów leśnych stanowiła 23,77% powierzchni Miasta i Gminy Frombork. Obszary leśne na terenie analizowanej jednostki samorządu stanowiły 8,70% powierzchni tych obszarów na terenie powiatu oraz 0,37% województwa.

Tabela 21. Powierzchnia terenów leśnych na obszarze Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)	Tereny leśne (ha)	Udział % terenów leśnych w ogólnej powierzchni
Miasto i Gmina Frombork	12 410	2 950	23,77%
powiat braniewski	120 165	33 897	28,21%
województwo warmińsko-mazurskie	2 417 347	794 169	32,85%

Źródło: Dane z GUS

Wysokie walory przyrodnicze Gminy zapewnia obecność wielu obszarowych form ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy, Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany (PLB280010) oraz Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (PLH28007).

– Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb dotyczących turystyki, czy wypoczynku. Obszary te pełnią również funkcję korytarzy ekologicznych. Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy wynosi 16 667,8 ha i obejmuje strefę przyrzecza i środkowego i dolnego odcinka biegu rzeki. Ma on charakter typowo rolniczo-leśnego krajobrazu, a pas trzcin nad Zalewem Wiślanym jest ostoją lęgową ptactwa wodnego.

Źródło: <http://www.maptur.pl/>

– Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany PLB280010

Obszar ten obejmuje polską część płytkiego zalewu przymorskiego o wodzie słonawej, odciętego od Bałtyku Mierzeją Wiślaną. Zalew ten łączy się z Bałtykiem wąskim kanałem usytuowanym w rosyjskiej części zbiornika. Do części zalewu po polskiej stronie, uchodzi szereg rzek: m.in. od zachodu – kilka ramion Wisły (z największym Nogatem), od wschodu

i południa - rzeki Elbląg, Bauda i Pasłęka (płynące z obszarów wysoczyznowych). Brzeg zalewu porośnięty jest przez pasy rozciągających się szuwarów. Najważniejsze obszary lęgowe ptaków znajdują się w Zatoce Elbląskiej i w rejonie ujścia Pasłęki. Ptaki niełęgowe występują w strefie przybrzeżnej rozciągającej się od Przebrna do ujścia rzeczki Cieplicówki, a także Zatoka Elbląska oraz strefa przybrzeżna w okolicy ujścia Pasłęki. Na obszarze tym występuję co najmniej 27 gatunków ptaków o randze europejskiej z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej oraz co najmniej 9 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym można na tych terenach spotkać hełmiatkę, ohara, czaplę siwą. Ponadto występuje tu ok. 10 000 par kormorana z pobliskiej kolonii lęgowej.

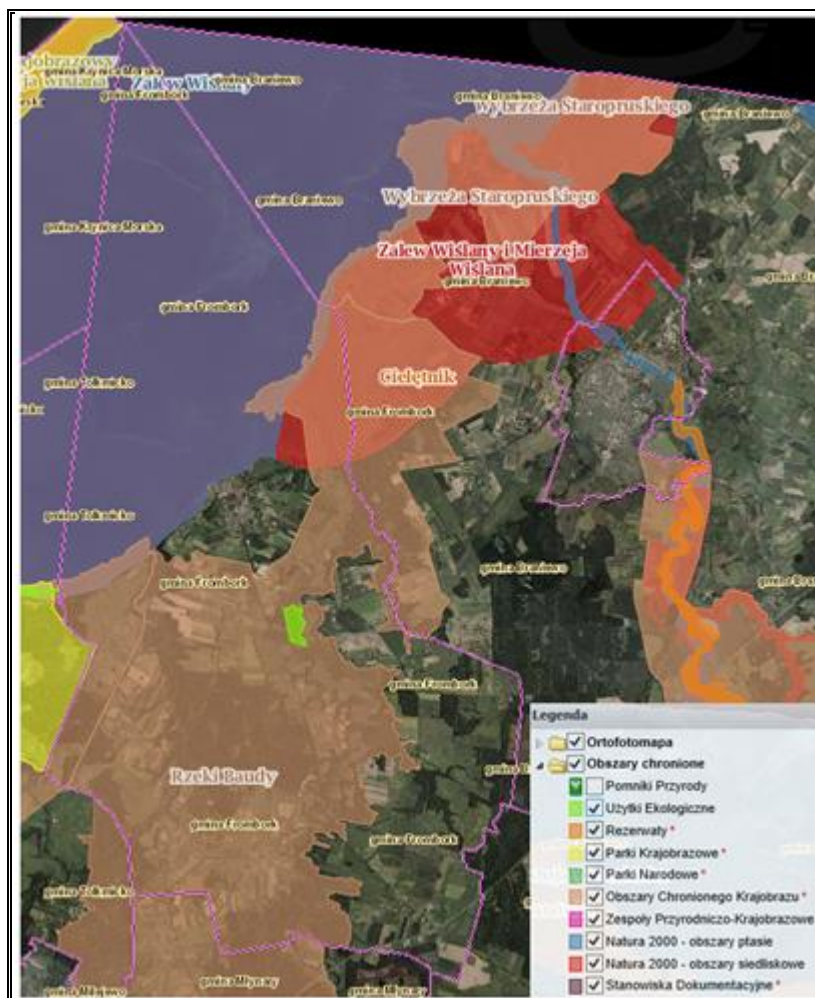
Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/>

– **Obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana PLH28007**

Ostoja znajduje obejmuje tereny Zalewu Wiślanego wraz z Mierzeją Wiślaną oddzielającą go od Bałtyku oraz wąskim pasem lądu. Zalew jest płytkim zbiornikiem, do którego uchodzi wiele rzek. Na terenie Mierzei Wiślanej występują dobrze wykształcone pasy wydmy białych i szarych - siedlisk ważnych w skali Europy. Flora ostoi wyróżnia się występowaniem wielu roślin naczyniowych rzadkich i zagrożonych w Polsce. Ponadto na terenie tego obszaru występuje jedno z największych stanowisk mikołajka nadmorskiego na polskim wybrzeżu, a także jedno z niewielu w Polsce stanowisk grzybieńczyka wodnego i duża populacja salwinii pływającej. Spośród roślin cennych z europejskiego punktu widzenia rośnie tu Inicawonna. Zalew Wiślany jest miejscem bytowania sześciu gatunków ryb m.in. parposza, różanki i dwóch gatunków minogów. Na obszarze tym występuje również wiele gatunków ptaków wodno – błotnych oraz foki szare.

Źródło: <http://obszary.natura2000.org.pl/>

Rysunek 3. Lokalizacja obszarowych form ochrony przyrody na terenie Miasta i Gminy Frombork

Źródło: Geoserwis, <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Na terenie Miasta i Gminy Frombork znajdują się również:

– **Użytek ekologiczny – skarpy**

Użytki ekologiczne to wg definicji ustawowej „zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.” Użytek ekologiczny – skarpy, znajdujący się na terenie Gminy Frombork stanowi powierzchnię 0,28 km² i leży w Nadleśnictwie Frombork.

Źródło: <http://www.kp.org.pl/pdf>

– **Pomniki przyrody**

Do pomników przyrody zaliczamy pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska, mające szczególną wartość przyrodniczą, naukową, kulturową, historyczną lub krajobrazową, a także odznaczają się indywidualnymi cechami wyróżniającymi je wśród innych tworów. Na terenie Gminy Frombork znajdują się 23 pomniki przyrody.

STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

W 2015 r. WIOŚ w Olsztynie przeprowadził roczną ocenę jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Klasyfikację stanu powietrza dla tego obszaru wykonuje się w 3 strefach: miasto Olsztyn (PL2801), miasto Elbląg (PL2802), strefa warmińsko-mazurska (PL2803). **Miasto i Gmina Frombork należy do strefy warmińsko-mazurskiej.**

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów: dopuszczalnego, dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, docelowego i celu długoterminowego, określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

W poniższej tabeli zawarte jest zestawienie wynikowej klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń powietrza dla strefy warmińsko-mazurskiej

Tabela 22. Wynikowa klasyfikacja dla strefy warmińsko-mazurskiej w 2015 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Kod strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarze strefy											
		SO ₂	NO ₂	CO	PM10	PM2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
Strefa warmińsko-mazurska	PL2803	A	A	A	C	A	A	A	A	A	A	C	A/D2 ¹⁾

1) Wg poziomu celu długoterminowego

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie warmińsko-mazurskim. Raport za rok 2015, WIOŚ Olsztyn

Zidentyfikowany stan powietrza atmosferycznego na terenie strefy warmińsko-mazurskiej, a więc także na terenie Miasta i Gminy Frombork, stanowi świadectwo umiarkowanego stanu powietrza atmosferycznego na niniejszym obszarze. Stężenia zanieczyszczeń tj. SO₂, NO₂, C₆H₆, CO, PM2,5 oraz metali: Pb, Cd, Ni, As nie przekraczały wartości dopuszczalnych, dlatego też klasą wynikową dla wymienionych zanieczyszczeń jest klasa A. Natomiast poziomy stężenie pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu kształtowały się powyżej poziomu dopuszczalnego, co zdecydowało o klasyfikacji wynikowej C dla tych zanieczyszczeń. Najwyższe stężenia B(a)P zanotowano na terenach, niska gdzie emisja z indywidualnego ogrzewania budynków jest dominująca. Na terenie Miasta i Gminy Frombork zdiagnozowano

również przekroczenia poziomu O₃ (długterm.).

1.5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna i techniczna

ZAGOSPODAROWANIE TERENU

Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni należy rozumieć jako ukształtowanie, tworzące harmonijną całość i uwzględniające uporządkowane uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Strefa przestrzenna gminy zależy przede wszystkim od formy ukształtowania i pokrycia terenu.

Ośrodkiem administracyjnym Miasta i Gminy Frombork jest Miasto Frombork. Dotychczasowe zagospodarowanie tego terenu można podzielić na:

- Obszar Miasta:
  - port morski we Fromborku,
  - turystyka, przemysł,
  - usługi i produkcja,
  - zabudowa i zagospodarowanie terenu miejskiego.
- Obszar Gminy - sołectwa:
  - Baranówka (w tym miejscowości Baranówka i Baranówka – Leśniczówka),
  - Biedkowo (w tym miejscowości Biedkowo i Biedkowo Osada),
  - Bogdany (w tym miejscowości Bogdany i Wilamowo Leśniczówka),
  - Drewnowo,
  - Jędrychowo,
  - Krzyżewo,
  - Narusa,
  - Nowe Sadłuki,
  - Ronin (w tym miejscowości Ronin i Nowiny),
  - Wielkie Wierzmo.

Na wysoki potencjał Miasta i Gminy Frombork wpływa obecność terenów aktywizacji gospodarczej, do których należą:

- Miasto: port rybacki, handlowy, pasażerski, jachtowy, tereny dla rozwoju zespołów sanatoryjnych wraz z parkiem zdrojowym (bazy dla różnych form rehabilitacji i ośrodka leczniczo–uzdrowiskowego), tereny turystyczne (lokalizacja dla pól golfowych lub innych form rekreacji ruchowej, lokalizacja zespołu hotelowego), tereny usługowo-mieszkaniowe, mieszkaniowo-usługowe i usługowe (dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej łączonej z usługami, dla rozwoju usług łączonych z mieszkalnictwem,

dla rozwój usług), tereny górnicze – ujęcie wód termalnych i mineralnych (dla wydobywania wody leczniczej;

- Gmina: tereny turystyczne – zbiornik „Bogdany” (zabudowa letniskowa, baza noclegowa), tereny dla różnych form działalności produkcyjnej i składowej (zachodnia część wsi Jędrychowo, po stronie południowo-zachodniej wsi Wielkie Wierzno, powiększenie terenów produkcyjnych we wsi Biedkowo Osada, teren pomiędzy wsiami Biedkowo, Biedkowo Osada, Drewnowo, zachodnia część wsi Baranówka, tereny położone na północny-wschód od wsi Wierzno Wielkie przy granicy z gminą Płoskinia), działalność usługowa w obrębie terenów zabudowy usługowo-mieszkaniowej, tereny wskazane pod budowę farm wiatrowych.

Jednym z kluczowych elementów struktury przestrzennej Miasta i Gminy są znajdujące się na jej terenie obszary cenne przyrodniczo, charakteryzujące się wysokim walorami:

- lasy i zadrzewienia;
- szuwary i zarośla;
- łąki cenne przyrodniczo;
- starorzecza, stawy i mokradła;
- duże tereny gleb torfowych i mułowo – torfowych;
- kompleksy gruntów rolnych w III klasie bonitacyjnej.

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Frombork

Analizując strukturę zagospodarowania gruntów Gminy Frombork, największy udział stanowią użytki rolne – 4 959 ha, natomiast lasy i grunty leśne zajmują 3 399 ha. Wśród użytków rolnych największą powierzchnię zajmują grunty orne – 3 530 ha, a najmniejszą sady – 28 ha.

Tabela 23. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta i Gminy Frombork

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2015 r.	Udział %
użytki rolne	ha	4 959	39,51%
<i>grunty orne</i>	ha	3 530	71,19%
<i>sady</i>	ha	28	0,56%
<i>łąki:</i>	ha	562	11,33%
<i>pastwiska</i>	ha	749	15,10%
<i>pozostałe grunty</i>	ha	90	1,81%
las i grunty leśne	ha	3 399	27,08%
pozostałe grunty i nieużytki	ha	4 193	33,41%
Razem	ha	12 551	100%

Wyszczególnienie	J. m.	Stan na dzień 31.12.2015 r.	Udział %
Powierzchnia gminy ogółem	km ²	125,5	110%

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku

INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA

Miasto i Gmina Frombork charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną, na jej terenie znajdują się:

- droga krajowa S22 relacji: Nowe Sadłuki – Granica Gminy,
- dwie drogi wojewódzkie, do których należą:
  - droga nr 504 relacji: Elbląg – Braniewo,
  - droga nr 505 relacji: Frombork - Pasłęk (zły stan techniczny).
- drogi powiatowe o długości 30,789 km,
- drogi gminne o długości 13,727 km, w przeważającej części o nawierzchni bitumicznej i niewielkiej części nawierzchni gruntowej, brukowej trylinkowej.

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Szlaki komunikacyjne na terenie Miasta i Gminy Frombork poddawane są bieżącym remontom, jednak wiele z dróg nadal wymaga pilnego remontu. Prace modernizacyjne są szczególnie istotne dla dróg, które stanowią drogi dojazdowe do obiektów użyteczności publicznej.

INFRASTRUKTURA GAZOWA

Miasto i Gmina Frombork nie jest zasilana gazem ziemnym przewodowym z krajowego systemu gazowniczego. Potrzeby ciepłe w gospodarce komunalno-bytowej są zaspokajane za pomocą dostaw gazu płynnego LPG, dostarczanego w butlach gazowych – przez okoliczne firmy prowadzące dystrybucję energii elektrycznej, oleju opałowego, węgla i koksu.

INFRASTRUKTURA ENERGETYCZNA

Obszar Miasta i Gminy Frombork zasilany jest w energię elektryczną z głównego punktu zasilania GPZ 110/15 kV, poprzez linię średniego napięcia do poszczególnych miejscowości, a następnie liniami niskiego napięcia do gospodarstw domowych. Istniejąca infrastruktura energetyczna jest wystarczająca i pokrywa obecne zapotrzebowanie mieszkańców na energię elektryczną.

INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

Sieć wodno-kanalizacyjna jest jednym z podstawowych elementów mających wpływ na rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na danym terenie, zapewniającym wysoką jakość życia. Na terenie Miasta i Gminy Frombork funkcjonuje czynna rozdzielcza sieć wodociągowa, której długość w 2015 roku wynosiła 42,4 km, a liczba przyłączy 533 sztuk. Ludność korzystająca z sieci wodociągowej w 2015 roku wynosiła 3 776 osób. W latach 2010-2015 parametry te systematycznie zwiększyły się, co świadczy o bieżącym rozwoju sieci wodociągowej na terenie Miasta i Gminy Frombork.

Poniższa tabela przedstawia dynamikę rozwoju sieci wodociągowej na terenie Gminy.

Tabela 24. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Frombork w latach 2010 – 2015

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci rozdzielczej	km	40,3	41,5	41,5	42,1	42,1	42,4
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	448	452	456	469	473	533
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	3 515	3 495	3 489	3 507	3 706	3 776

Źródło: Dane z GUS i Urzędu Miasta i Gminy we Fromborku

Gmina Frombork wyposażona jest również w sieć kanalizacji sanitarnej oraz oczyszczalnię ścieków. Oczyszczalnia ścieków znajduje się w Mieście Frombork, przy ul. Mickiewicza 18. Jej przepustowość wynosi 1200 m³/d. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie obszaru Miasta i Gminy w 2015 roku, wyglądała następująco:

- długość czynnej sieci kanalizacyjnej - 12,9 km,
- liczba przyłączy - 239 sztuk,
- liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej 2 842 osób,
- ilość ścieków odprowadzonych z budynków zamieszkałych – 98 dm³

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Na przestrzeni lat 2010-2015 widoczny jest rozwój tego rodzaju infrastruktury – systematyczny wzrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej, wzrost liczby przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania oraz wzrost liczby ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej.

Tabela 25. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Frombork w latach 2009-2015

Wyszczególnienie	Jedn. Miary	2010	2011	2012	2013	2014	2015
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	8,8	8,8	8,8	12,9	12,9	12,9
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	233	235	237	252	251	253
ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 311	2 294	2 289	2 308	2 437	b/d

Źródło: Dane z GUS

W poniższej tabeli przedstawiona została liczba osób korzystających z wodociągów i kanalizacji w podziale na sołectwa Miasta i Gminy Frombork. Z danych w niej zawartych wynika, że najwięcej osób korzysta z sieci wodociągowej na terenie Miasta Frombork. Duża liczba sołectw na terenie Miasta i Gminy nie jest w ogóle podłączona do sieci kanalizacyjnej. Czynna sieć kanalizacyjna funkcjonuje jedynie w Mieście Frombork oraz w sołectwach Bogdany i Narusa.

Tabela 26. Liczba osób korzystająca z wodociągów na terenie sołectw Gminy Frombork w 2015 r.

Wyszczególnienie	Infrastruktura - 2015 r.				
	Kanalizacja (km)	Liczba przyłączy wodociągowych (szt.)	Osoby korzystające z kanalizacji (os.)	Wodociąg (km)	Osoby korzystające z wodociągu (os.)
Baranówka	0,0	26	0,00	4,840	130
Biedkowo	0,0	35	0	2,620	186
Bogdany	3,7	19	257	3,530	257
Drewnowo	0,0	21	0	4,050	91
Jędrychowo	0,0	40	0	4,347	128
Krzywiec	0,0	12	0	1,421	34
Krzyżewo	0,0	19	0	2,311	71
Narusa	3,9	19	147	4,000	147
Nowe Sadłuki	0,0	4	0	0,281	56
Ronin-Nowiny	0,0	26	0	3,900	46
Wielkie Wierzno	0,0	40	0	2,900	145
Miasto Frombork	5,3	338	2 438	8,200	2 485
Razem	12,9	599	2 842	42,40	3 776

Źródło: Dane z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Ponadto, na terenie Gminy funkcjonują także przydomowe oczyszczalnie w sołectwach: Krzyżewo (3 sztuki), Jędrychowo (2 sztuki), Wielkie Wierzno (2 sztuki), Biedkowo (1 sztuka) oraz Ronin (1 sztuka).

Należy zakładać, że rozwój budownictwa mieszkaniowego na terenie Gminy (a tym samym wzrost gęstości zaludnienia w poszczególnych miejscowościach) przyczyni się do rozwoju sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków, co wpłynie na wzrost atrakcyjności osadniczej. Z kolei w przypadku terenów inwestycyjnych, konieczne będzie wcześniejsze uzbrojenie tych terenów w infrastrukturę wodno-ściekową, co zachęci potencjalnych inwestorów do inwestowania na tym terenie. Gmina Frombork w kolejnych latach będzie dążyć do tego, aby skanalizować wszystkie miejscowości. Zostaną zabezpieczone dodatkowe ujęcia wody oraz modernizacji poddane zostaną obiekty budowlane służące do odprowadzania i oczyszczania nieczystości.

W poniższej tabeli przedstawiono porównanie stanu wyposażenia w sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową na terenie Miasta i Gminy Frombork oraz powiatu braniewskiego wg stanu na rok 2014. Można zauważyć, że w wskaźnik wyposażenia Gminy w sieć kanalizacyjną i gazową na 100 km jest znacznie niższy od jego wartości dla powiatu.

Tabela 27. Charakterystyka infrastruktury technicznej w Gminie Frombork i powiecie braniewskim w 2014 roku

Wyszczególnienie	Miasto i Gmina Frombork	powiat braniewski
		ogółem
Sieć rozdzielcza na 100 km ²		
sieć wodociągowa	33,9	40,1
sieć kanalizacyjna	10,4	14,2
sieć gazowa	0,0	10,4
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności		
wodociąg	99,7	91,6
kanalizacja	70,7	67,2
gaz	0,0	0,0

Źródło: Dane GUS, Bank Danych Lokalnych

INFRASTRUKTURA SPORTOWO-REKREACYJNA

Bazę sportową stanowią Stadion miejski przy ul. Młynarskiej 32 we Fromborku, boisko do piłki nożnej przy ul. Sanatoryjnej we Fromborku oraz basen kąpielowy odkryty (ul. Braniewskiego).

Źródło: <http://frombork.pl>

WALORY TURYSTYCZNE

Miasto i Gmina Frombork charakteryzuje się bogatymi walorami historycznymi. Głównie związane są one z polskim astronomem Mikołajem Kopernikiem, który spędził w mieście najważniejsze lata swojego życia i został tu również pochowany. Na terenie Miasta istnieje wiele zabytków i dóbr architektonicznych, do których m.in. należy przede wszystkim kompleks zabudowy Wzgórza Katedralnego:

- Bazylika Katedralna pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny i św. Andrzeja Apostoła,
- Dawny pałac biskupi – obecnie Muzeum Mikołaja Kopernika,
- Dzwonnica zwana Wieżą Radziejowskiego,
- Wieża Kopernika,
- Mury obronne z bramami wyjazdowymi i basztami,
- Kanonie wewnętrzne i zewnętrzne.

Ponadto, na przedmiotowym obszarze znajduje się:

- były szpital św. Ducha wyremontowany na potrzeby muzeum Mikołaja Kopernika (Muzeum Historii Medycyny),
- wieża wodna,
- obserwatorium astronomiczne.

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Frombork na lata 2007-2015

W 2015 roku, muzea znajdujące się na terenie Miasta i Gminy Frombork odwiedziło 133 018 osób, co stanowi aż 93,17% odwiedzających muzea na terenie powiatu braniewskiego i 18,98% z województwa warmińsko-mazurskiego.

Tabela 28. Liczba osób zwiedzających muzea w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Miasto i Gmina Frombork	148 088	150 772	140 481	131 587	117 674	133 018
powiat braniewski	157 588	238 622	148 881	139 287	125 474	142 768
województwo warmińsko-mazurskie	540 454	572 130	491 513	673 214	507 641	700 902

Źródło: Dane z GUS

1.6. Diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

W ramach przygotowywania *Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta i Gminy Frombork na lata 2016-2026* wykonana została diagnoza czynników i zjawisk kryzysowych występujących na przedmiotowym terenie. Przy ocenie skali i potrzeb rewitalizacyjnych oraz obszarów kwalifikujących się do objęcia *Programem Rewitalizacji*, zapewniony został aktywny udział wszystkich interesariuszy. Działanie to, pozwoliło na zweryfikowanie obszarów problemowych występujących na terenie Miasta i Gminy. Dane liczbowe niezbędne do wyznaczenia obszarów zdegradowanych zostały pozyskane z Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Miasta i Gminy Frombork, Powiatowego Urzędu Pracy, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz Powiatowej Komendy Policji.

Analiza przeprowadzona została w oparciu o negatywne zjawiska występujące na terenie Miasta i Gminy Frombork koncentrujące się głównie w **sferze społecznej** (dotycząca w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), a także w następujących sferach:

- **sfera gospodarcza** – dotycząca w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw,
- **sfera środowiskowa** – dotycząca w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla zdrowia ludzi,
- **sfera przestrzenno-funkcjonalna** – dotycząca w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, terenów publicznych,
- **sfera techniczna** – dotycząca w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Analiza wskaźnikowa dotycząca natężenia wybranych problemów w ww. sferach na terenie Miasta i Gminy Frombork pozwoliła na wyznaczenie obszarów kryzysowych, potencjalnych do objęcia *Gminnym Programem Rewitalizacji*. Wartości poszczególnych wskaźników zostały porównane do wartości średniej dla Miasta i Gminy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stanu istniejącego Miasta i Gminy Frombork, zidentyfikowano następujące zjawiska kryzysowe:

- wysoki udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, szczególnie ze względu na bezrobocie i ubóstwo;
- niewystarczająca liczba miejsc spotkań/integracji dla mieszkańców;
- malejące wskaźniki przyrostu naturalnego (starzenie się społeczeństwa) i salda migracji (wyludnianie się gminy);
- panujące bezrobocie;
- słaba integracja społeczności lokalnej;
- niepełne dostosowanie oferty edukacyjnej dla potrzeb rynku pracy;
- niewystarczająco rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna i turystyczna;
- infrastruktura drogowa i okołodrogowa wymagająca modernizacji.

Występujące na terenie Miasta i Gminy zjawiska kryzysowe, zakłócają prawidłowy rozwój mieszkańców i wpływają na pogorszenie jakości ich życia. Obecność ww. problemów stanowi uzasadnienie dla konieczności przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych na terenie Miasta i Gminy Frombork.

2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego

DEFINICJE STANU KRYZYSOWEGO I OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Występowanie stanu kryzysowego spowodowane jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych takich jak: bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niski poziom edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Negatywne zjawiska społeczne współwystępują z negatywnymi zjawiskami w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy.

W celu przeprowadzenia procesu rewitalizacji, na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego należy wyznaczyć obszar zdegradowany, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z tych podobszarów.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020, określają obszar zdegradowany, jako obszar na którym występuje stan kryzysowy. Stan kryzysowy jest to stan, który spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, które

współwystępują z negatywnymi zjawiskami w co najmniej w jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego na terenie Miasta i Gminy Frombork, posłużono się więc wskaźnikami ilościowymi, które najwierniej oddają istotę problemów.

Analizie poddane zostało Miasto Frombork oraz wszystkie sołectwa wchodzące w skład Gminy Frombork. Przy wyborze obszarów zdegradowanych wykorzystano dane dotyczące m.in. liczby ludności, liczby osób bezrobotnych, liczby osób korzystających z pomocy społecznej, liczby przestępstw, czy liczby obiektów infrastruktury publicznej. Na podstawie danych liczbowych, możliwe było wyznaczenie następujących wskaźników ilościowych, przedstawionych w poniższej tabeli.

Tabela 29. Wskaźniki degradacji dla Miasta i Gminy Frombork

WS1	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze
WS2	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w liczbie bezrobotnych na danym obszarze
WS3	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popołnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców
WS4	Wskaźnik liczby wydanych Niebieskich Kart (na danym obszarze) na 1000 mieszkańców

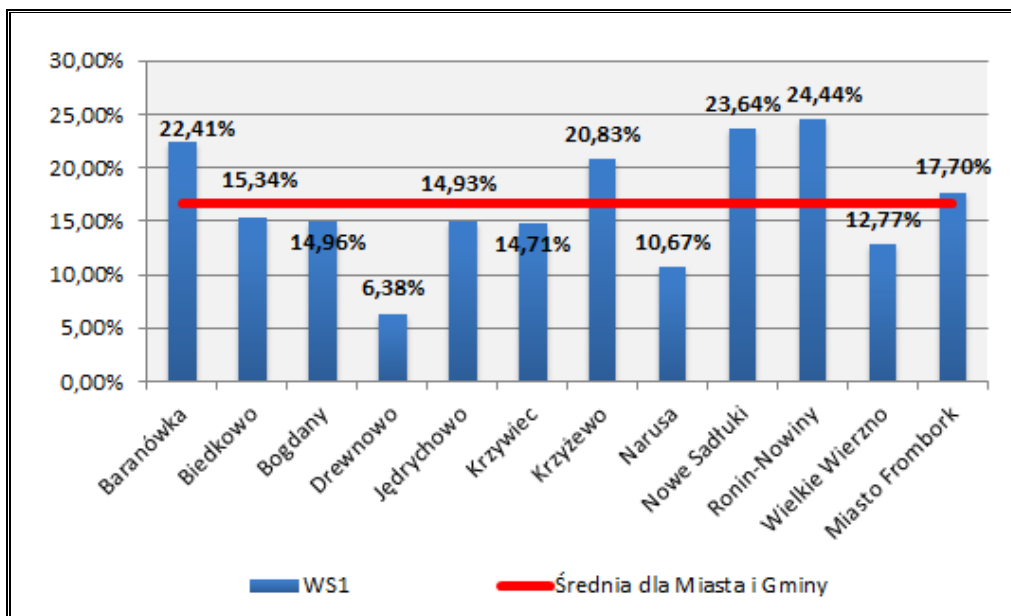
WYNIKI ANALIZY WSKAŹNIKOWEJ

Obszar zdegradowany został wybrany na podstawie wartości otrzymanych wskaźników dla poszczególnych sołectw. Na podstawie wskaźników wyznaczono również syntetyczny wskaźnik degradacji (WD). Degradacja wyróżnia obszary, dla których poszczególne wskaźniki przyjmują wartość mniej korzystną od średniej dla Gminy.

Poniższe wykresy przedstawiają wyniki analizy dla wybranych wskaźników.

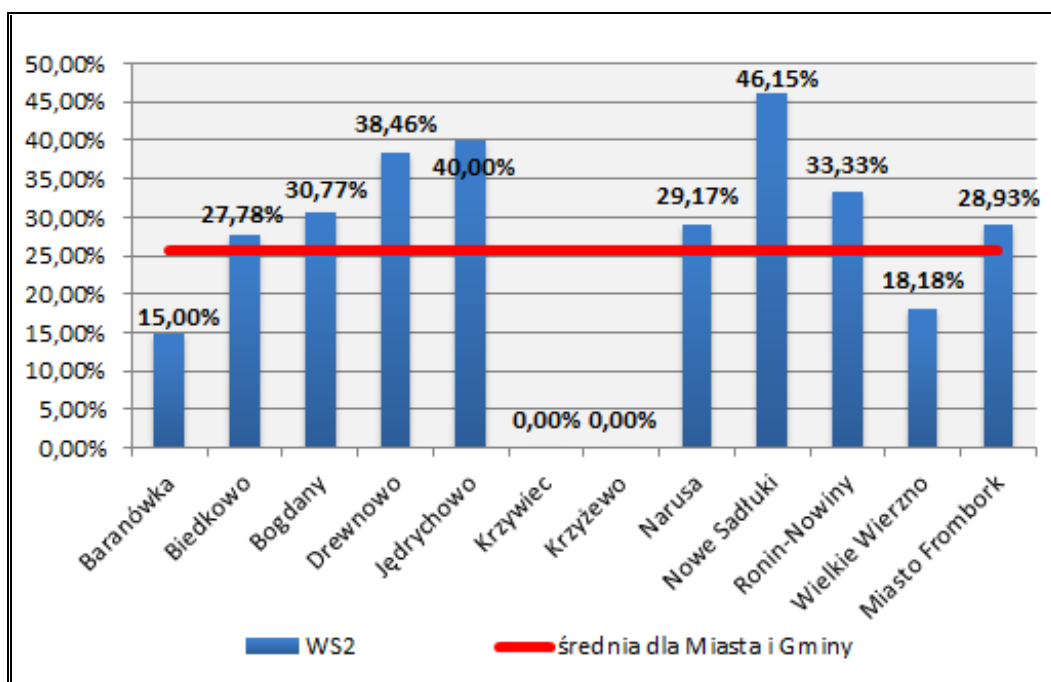
Wykres 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danym sołectwie Miasta i Gminy Frombork

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Zgodnie z danymi na powyższym wykresie, obszarami, gdzie zjawisko dotyczące starzenia się społeczeństwa jest najbardziej nasilone są sołectwa: Baranówka, Krzyżewo, Nowe Sadłuki, Ronin-Nowiny oraz Miasto Frombork. Powyższy wskaźnik w tych sołectwach przyjmuje wartości wyższe niż średnia wyznaczona dla Miasta i Gminy Frombork.

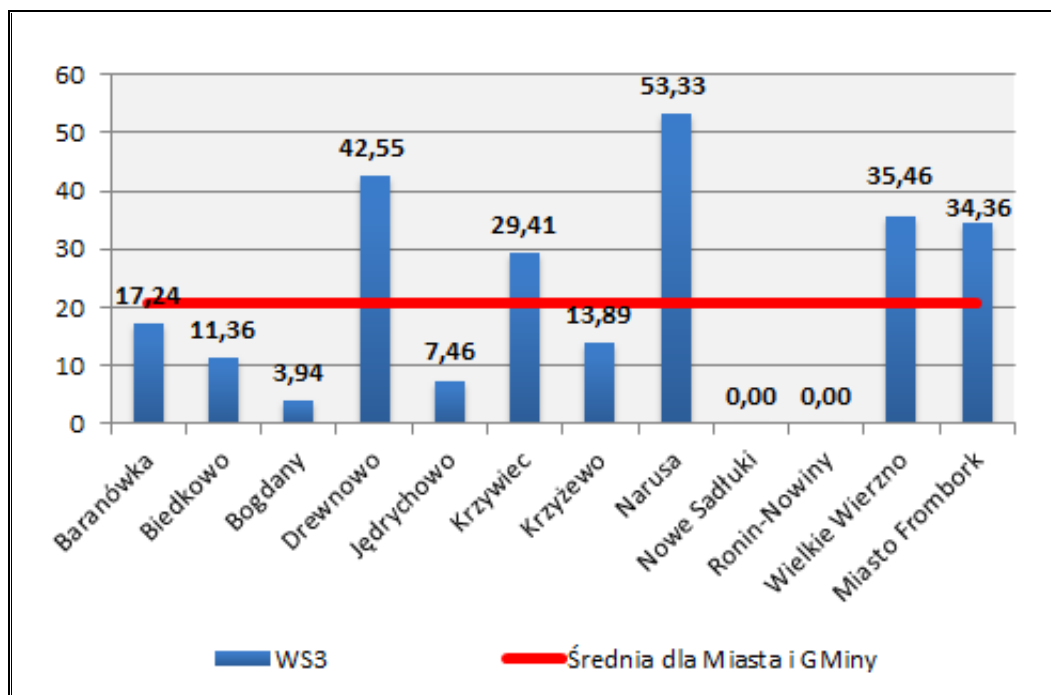
Wykres 5. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w liczbie bezrobotnych w danym sołectwie Miasta i Gminy Frombork

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Zgodnie z danymi na powyższym wykresie, obszarami, gdzie występuje negatywne zjawisko dotyczące liczby bezrobotnych – udziału bezrobotnych i pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w stosunku do liczby bezrobotnych na danym są sołectwa: Biedkowo, Bogdany, Drewnowo, Jędrychowo, Narusa, nowe Sadłuki, Ronin–Nowiny oraz Miasto Frombork. Wartości wskaźnika na wymienionych obszarach przyjmują wartości powyżej średniej wyznaczonej dla Miasta i Gminy Frombork.

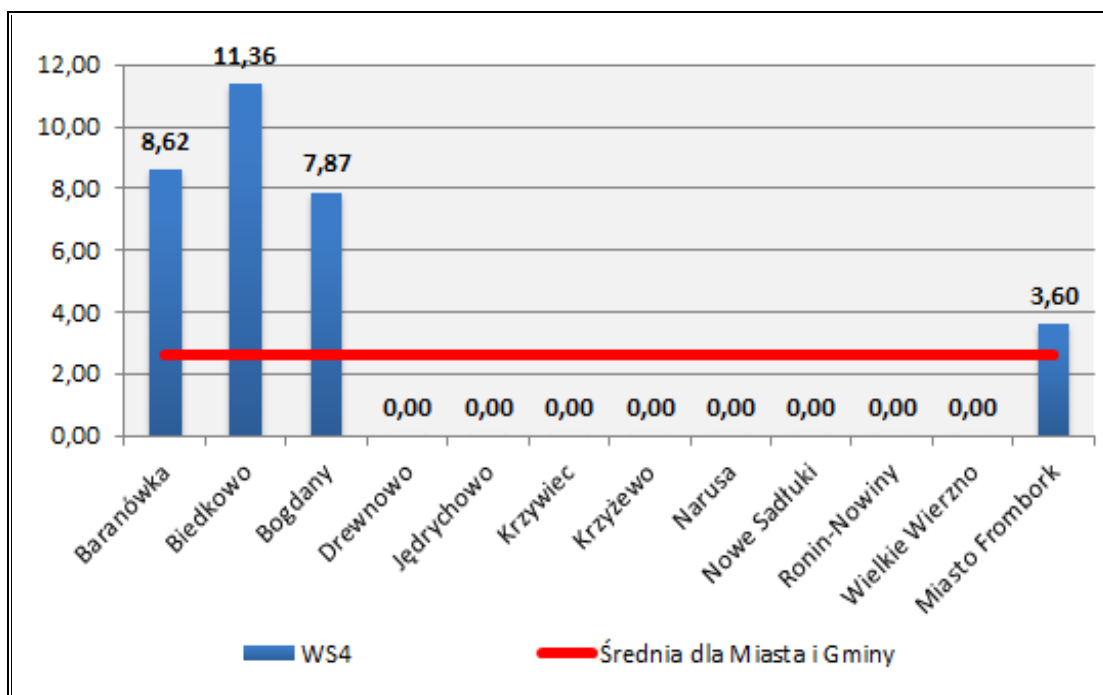
Wykres 6. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popołnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Gminy Frombork

Zgodnie z danymi na powyższym wykresie, obszarami, gdzie występuje negatywne zjawisko wzmożonej przestępczości są: Drewnowo, Krzywiec, Narusa, Wielkie Wierzno oraz Miasto Frombork. Wskaźnik popołnionych przestępstw kryminalnych na tych terenach przyjmuje wartości powyżej średniej wyznaczonej dla Miasta i Gminy.

Wykres 7. Wskaźnik wydanych niebieskich kart (na danym obszarze) na 1000 mieszkańców

Powyższy wskaźnik przedstawia zjawisko przemocy w rodzinie, zgodnie z danymi na wykresie, obszarami, gdzie występuje nasilenie tego negatywnego zjawiska są sołectwa: Baranówka, Biedkowo oraz Miasto Frombork. Wskaźnik wydanych niebieskich kart na tych terenach przyjmuje wartości powyżej średniej wyznaczonej dla Miasta i Gminy Frombork.

SYNTETYCZNY WSKAŹNIK DEGRADACJI

Poniżej przedstawiono ogólny wskaźnik degradacji dla sołectw z Miasta i Gminy Frombork. Został on wyznaczony w oparciu o następujący wzór:

$$WD = WS1 + WS2 + WS3 + WS4$$

Gdzie:

WD - wskaźnik degradacji

WS1, WS2, WS3, WS4 - wskaźniki degradacji

Im wyższa wartość wskaźnika degradacji, tym poważniejsza sytuacja kryzysowa występuje na danym obszarze.

Tabela 30. Syntetyczny wskaźnik degradacji na terenie Miasta i Gminy Frombork

L.p.	Sołectwo	Wskaźnik degradacji
1	Baranówka	400,00

L.p.	Sołectwo	Wskaźnik degradacji
2	Biedkowo	453,91
3	Bogdany	469,11
4	Drewnowo	491,00
5	Jędrychowo	556,72
6	Krzywiec	176,47
7	Krzyżewo	222,22
8	Narusa	451,67
9	Nowe Sadłuki	697,90
10	Ronin-Nowiny	577,78
11	Wielkie Wierzno	344,94
12	Miasto Frombork	504,25
Wartość średnia dla Miasta i Gminy		445,50

W poniższej tabeli przedstawiono zbiorczą charakterystykę występowania analizowanych negatywnych zjawisk kryzysowych na terenie Miasta i Gminy Frombork. Obszar zdegradowany charakteryzuje się występowaniem znacznego odchylenia od średniej dla Gminy dla przynajmniej dwóch analizowanych wskaźników.

Tabela 31. Charakterystyka występowania negatywnych zjawisk na terenie Miasta i Gminy Frombork

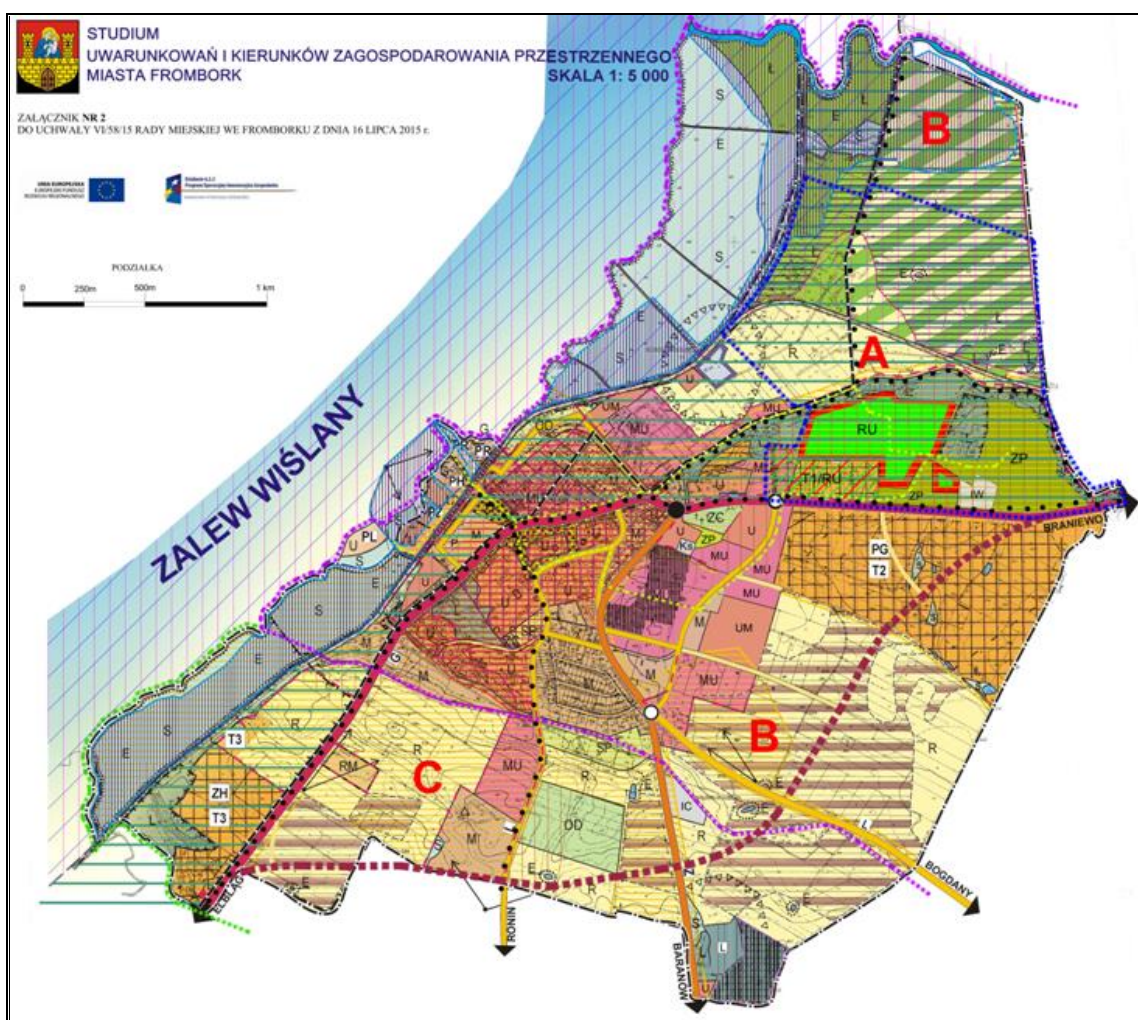
Sołectwo	WS1	WS2	WS3	WS4
Baranówka	+			+
Biedkowo		+		+
Bogdany		+		+
Drewnowo		+	+	
Jędrychowo		+		
Krzywiec			+	
Krzyżewo	+			
Narusa		+	+	
Nowe Sadłuki	+	+		
Ronin-Nowiny	+	+		
Wielkie Wierzno			+	
Miasto Frombork	+	+	+	+

„+” - wskaźnik przyjmuje wartość mniej korzystną od średniej dla Miasta i Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz konsultacji z pracownikami i władzami Miasta i Gminy Frombork, obszarem zdegradowanym zdecydowano się objąć cały obszar Miasta Fromborka. Obszar ten charakteryzuje wzmożona koncentracja negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Zdiagnozowane zostały tutaj odchylenia od średniej we wszystkich czterech analizowanych wskaźnikach. Położenie i granice obszaru zostało przedstawione na schematycznym rysunku. Obszar zdegradowany stanowi podstawę do wyznaczenia obszaru rewitalizacji.

Rysunek 4. Obszar zdegradowany – Miasto Frombork

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Frombork

3. Zasięg przestrzenny obszaru rewitalizowanego

3.1. Metodyka wyboru obszaru rewitalizowanego

Obszar rewitalizowany został wybrany na podstawie analizy, która oparta została na:

- zapisie w ustawie o rewitalizacji dotyczącego wielkości i charakterze obszaru rewitalizacji,
- informacjach zebranych z przeprowadzonych konsultacji społecznych, w której udział wzięły wszystkie grupy interesariuszy;
- identyfikacji występujących na terenie Miasta i Gminy Frombork problemów i zjawisk kryzysowych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Dla przeprowadzenia analizy intensywności badanych zjawisk na terenie Miasta i Gminy Frombork, wykorzystano jej podział administracyjny na sołectwa. Na ich podstawie zobrazowano występujące na danych terenach zróżnicowanie w stosunku do sytuacji jaka występuje na terenie całego obszaru analizowanej jednostki samorządu terytorialnego.

Na podstawie diagnozy stanu obecnego Miasta i Gminy Frombork, analizy czynników i zjawisk kryzysowych występujących na przedmiotowym obszarze oraz wyznaczonego obszaru zdegradowanego, dokonano wyboru obszarów, które zostaną poddane rewitalizacji. Na jego wybór duży wpływ miały przeprowadzone na tym obszarze konsultacje społeczne z mieszkańcami, które uzasadniają potrzebę podjęcia niezbędnych działań rewitalizacyjnych. Powierzchnia wyznaczona jako obszar przeznaczony do podjęcia działań rewitalizacyjnych charakteryzuje się szczególnym stopniem degradacji.

3.2. Obszar rewitalizacji gminy

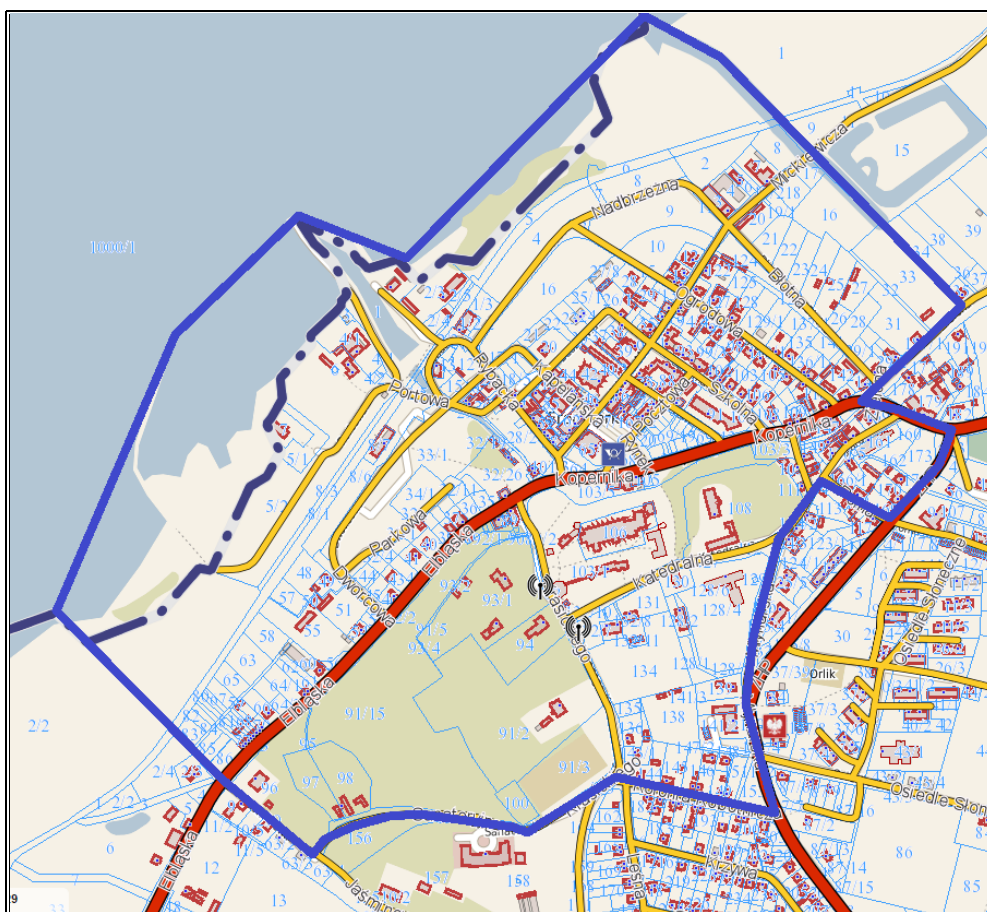
Zgodnie z definicją, obszar rewitalizacji może obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić działania rewitalizacyjne. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, lecz nie może obejmować terenów o powierzchni większej niż 20% powierzchni gminy oraz być zamieszkały przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść obszary występowania problemów przestrzennych, takich jak tereny przemysłowe, powojenne lub pokolejne, wyłącznie w przypadku, gdy przewidziane dla nich działania są ściśle powiązane z celami rewitalizacji dla danego obszaru rewitalizacji.

Na podstawie analizy wskaźnika degradacji, konsultacji z mieszkańcami Miasta i Gminy Frombork oraz pracownikami i władzami Miasta i Gminy Frombork, dokonano wyboru obszarów rewitalizowanych, na których podjęte zostaną działania rewitalizacyjne. Obszary te w największym stopniu wymagają interwencji w zakresie zmniejszenia stanu kryzysowego i ograniczenia wszelkich związanych z nim niekorzystnych zjawisk.

Obszarem, który zostanie poddany rewitalizacji na terenie Miasta i Gminy Frombork jest fragment centrum Miasta Fromborka, o następującym przebiegu granic: skrzyżowanie ul. Młynarska z ul. Kolonia Robotnicza – ul. Kolonia Robotnicza – ul. Sanatoryjna – ul. Jaśminowa – (DW) ul. Elbląska – teren portowy – tory kolejowe – trasa rowerowa – ul. Zielona – skrzyżowanie ul. Błotna i ul. Braniewska – ul. Braniewska – ul. ZHP – skrzyżowanie ul. ZHP i ul. Kolonia Robotnicza.

Rysunek 5. Obszar rewitalizowany na terenie Miasta i Gminy Frombork

Powierzchnia rewitalizowanego obszaru wynosi: 95 ha, co stanowi 0,76% ogólnej powierzchni Gminy, natomiast zamieszkiwany jest przez 922 mieszkańców, co stanowi 25,5% całej ludności Gminy. W związku z powyższym, spełnione zostały wymagania dotyczące obszaru rewitalizacji określone w ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października

2015 r. oraz *Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*. Przedmiotowy obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego.

Wyznaczony obszar charakteryzuje się dużym natężeniem zjawisk negatywnych, co spowodowało konieczność jego wsparcia w ramach procesu rewitalizacji i ograniczenia występujących w jego zasięgu problemów i barier rozwojowych. Wybór obszaru uwzględnia informacje jakie uzyskane zostały w trakcie przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji został określony na podstawie wskaźników przedstawionych w Rozdziale 2 niniejszego opracowania. Kluczowym aspektem do podjęcia decyzji były wnioski z przeprowadzonych konsultacji społecznych na terenie Miasta i Gminy Frombork. Na podstawie wyników wskaźnikowych obszarem w największym stopniu kwalifikującymi się do objęcia wsparciem jest centrum Miasta Frombork. W miejscu tym wskaźniki osiągnęły wartości mniej korzystne niż średnia dla całego obszaru Miasta i Gminy dla wszystkich czterech analizowanych wskaźników społecznych. Wpływ na decyzję dotyczącą wyboru obszaru rewitalizowanego miały również narady z interesariuszami *Programu*, które potwierdziły słabą sytuację społeczno-gospodarczą tego terenu.

Obszar rewitalizacji charakteryzuje się spójnością urbanistyczną. Na wskazanym terenie rewitalizowanym, znajdują się również miejsca, gdzie bezpośrednio nie występują zjawiska negatywne. Jednakże, sąsiadujące z nimi tereny zdegradowane wpływają pośrednio i w przyszłości mogą mieć na nie negatywny wpływ. W związku z tym, zostały one również objęte obszarem rewitalizacji.

3.3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Na podstawie analizy wskaźnikowej przedstawionej w poprzednich rozdziałach dokonano wyboru obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizowanego ze szczególną koncentracją zjawisk kryzysowych. Poniżej dokonano szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W diagnozie skupiono się na analizie czynników i zjawisk kryzysowych, skali i charakterze potrzeb rewitalizacyjnych oraz lokalnych potencjałach występujących na terenie obszaru rewitalizacji.

Zasięg i skala występujących problemów w każdej ze stref dotyczy głównie mieszkańców rewitalizowanego terenu – Miasta Fromborka. Istotnym problemem jest jednak fakt, że skutki ich występowania mogą również przenosić się i oddziaływać na sytuację całego obszaru Miasta i Gminy Frombork. Wszystkie zidentyfikowane problemy charakteryzują się większym

natężeniem na terenie rewitalizowanym w porównaniu do średniej wyznaczonej dla Miasta i Gminy Frombork.

SFERA SPOŁECZNA

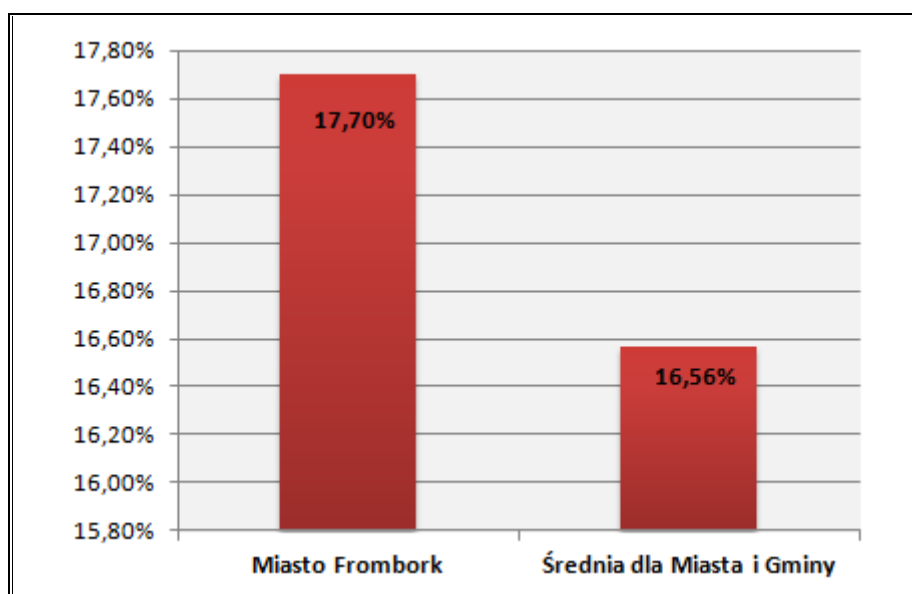
Problemy społeczne występujące na terenie obszaru wybranego do rewitalizacji są zjawiskiem niekorzystnym dla społeczności lokalnej. Są to zjawiska niepożądane, niebezpieczne, które należy wyeliminować z otoczenia, gdyż są przeszkodą dla efektywnego funkcjonowania jednostek. Tego rodzaju problemy najczęściej udaje się zniwelować jedynie poprzez długotrwałe i kompleksowe działania, zmierzające do zapobiegania powstawania trudnych sytuacji życiowych oraz pomagające w ich przezwyciężeniu.

Na terenie Miasta Frombork zdiagnozowano nasilenie problemów społecznych. Należą do nich przede wszystkim: bezrobocie, przestępczość, starzejące się społeczeństwo oraz zjawisko wykluczenia społecznego osób starszych.

Bezrobocie to jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych tego terenu, który pociąga za sobą występowanie wielu niekorzystnych konsekwencji tj. dyskomfort psychiczny, pogorszenie standardu życia, problemy z zagospodarowaniem wolnego czasu, izolacja społeczna. Wysoki stopień długotrwałego bezrobocia dotyka również coraz większej liczby ludzi młodych, z wysokim wykształceniem. Przyczyną tej sytuacji są często niskie lub nieodpowiednie kwalifikacje zawodowe oraz niedopasowanie systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy, np. duża liczba osób z wykształceniem wyższym humanistycznym (pedagogika, filozofia, historia) przy znikomym zapotrzebowaniu rynku.

Na koniec 2015 r. na terenie Miasta Frombork zarejestrowanych było 159 bezrobotnych, w tym 71 osób pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej oraz 46 osób bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące.

Wykres 8. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące

Źródło: Opracowanie własne

W związku z opisywanym problemem, do władz Gminy należy obowiązek podejmowania działań ograniczających jego skalę. W ramach *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta i Gminy Frombork* zaplanowano działania, które umożliwią ograniczenie zjawiska bezrobocia i poprawę stanu Gminy w sferze społeczno-gospodarczej. W ramach GPR zorganizowane zostaną szkolenia oraz kursy zawodowe, które spowodują podniesienie kwalifikacji mieszkańców Miasta i Gminy (nie tylko bezrobotnych), co zwiększy ich szanse na rynku pracy.

Problem bezrobocia pociąga za sobą wiele kolejnych problemów takich jak uzależnienia (głównie od alkoholu) oraz ubóstwo. **Uzależnienie od alkoholu** jest zaburzeniem o charakterze przewlekłym, polegającym na spożywaniu nadmiernej ilości alkoholu, co prowadzi do wyniszczenia zdrowotnego i psychicznego. Nałóg ten dotyczy nie tylko bezpośrednio osoby spożywającej alkohol, ale także wpływa negatywnie na samopoczucie psychiczne osób znajdujących się w otoczeniu uzależnionego. Konsekwencjami nałogu jest często wzrost przestępczości i często występowania zjawiska przemocy w rodzinie. Skutkiem uzależnienia od alkoholu jest izolacja społeczna, problemy finansowe, a także problemy z prawem. W ostatnich latach problem ten dotyka coraz większej grupy ludzi, w tym również młodzież i dzieci w wieku szkolnym. Alkoholizm jest zjawiskiem występującym najczęściej w kręgu patologii społecznej. Przeciwdziałanie i eliminacja tego zjawiska powinna opierać się na długofalowych i wielokierunkowych działaniach. Proces ten jest niezwykle trudny i skomplikowany, a jego skuteczność uwarunkowana jest osobistą chęcią osoby, której problem dotyczy. W związku z tym, niezbędne jest podejmowanie przez władze jednostki samorządu terytorialnego odpowiednich działań mających na celu ograniczenie

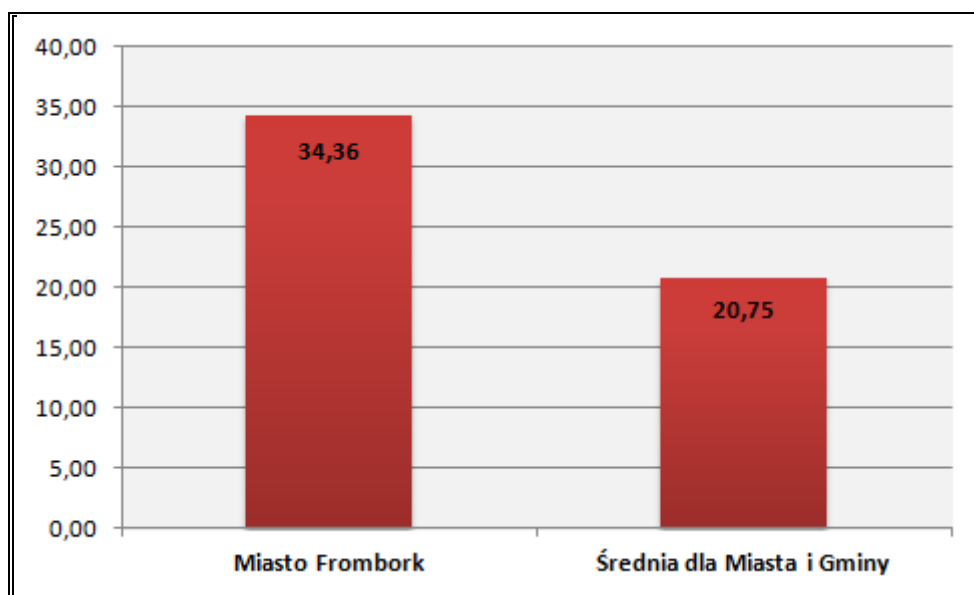
zasięgu tego zjawiska i jego negatywnych skutków. Organizacja specjalnych terapii dotyczących uzależnień, efektywne zagospodarowanie czasu wolnego – organizacja spotkań, warsztatów, mogą przyczynić się pozytywnie do zmniejszenia intensywności tego problemu.

Mieszkańcom, którzy zmagają się z problemem uzależnienia do alkoholu na terenie Miasta i Gminy Frombork oferowana jest pomoc przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Fromborku. W 2015 r. na terenie Miasta Frombork udzielone zostało wsparcie 58 takim mieszkańcom.

Brak pracy i wystarczających środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki, w szczególności w zakresie jedzenia, schronienia, ubrania, transportu oraz podstawowych potrzeb kulturalnych i społecznych jest wynikiem występowania problemu **ubóstwa**. Problem ten, godzi w materialne podstawy bytu rodzin, zmniejsza szanse edukacyjne dzieci, często prowadzi również do rozpadu rodziny. W 2015 r. z powodu ubóstwa pomocą społeczną objęto 126 osób z terenu Miasta Frombork.

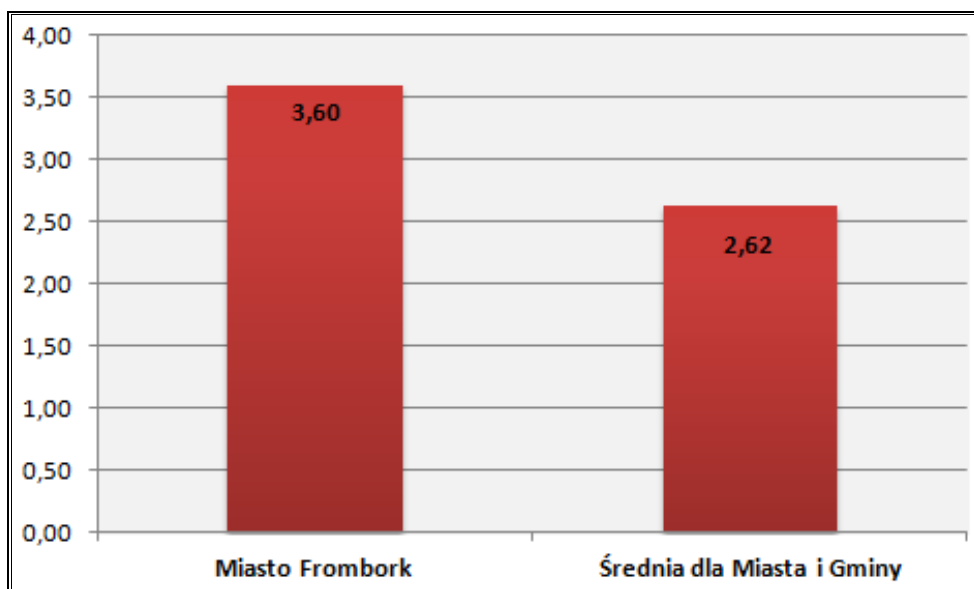
Kolejnym negatywnym zjawiskiem, którego wzmożoną obecność zdiagnozowano na wyznaczonym do rewitalizacji terenie jest **przestępczość**, definiowana jako „zawinione zachowanie się człowieka, zabronione przez ustawę pod groźbą kary jako społecznie niebezpieczne”. Przestępstwo pociąga za sobą określone sankcje, odciska także negatywne piętno na życiu jednostki, a zwłaszcza osób nieletnich. W ostatnich latach zauważalne jest rozprzestrzenianie się tego negatywnego zjawiska, co skłania instytucje do podejmowania działań profilaktycznych w celu jego ograniczenia i wyeliminowania. W 2015 r. odnotowano 86 przestępstw kryminalnych popełnionych na terenie Miasta Frombork.

Wykres 9. Przestępstwa kryminalne popełnione na danym obszarze na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

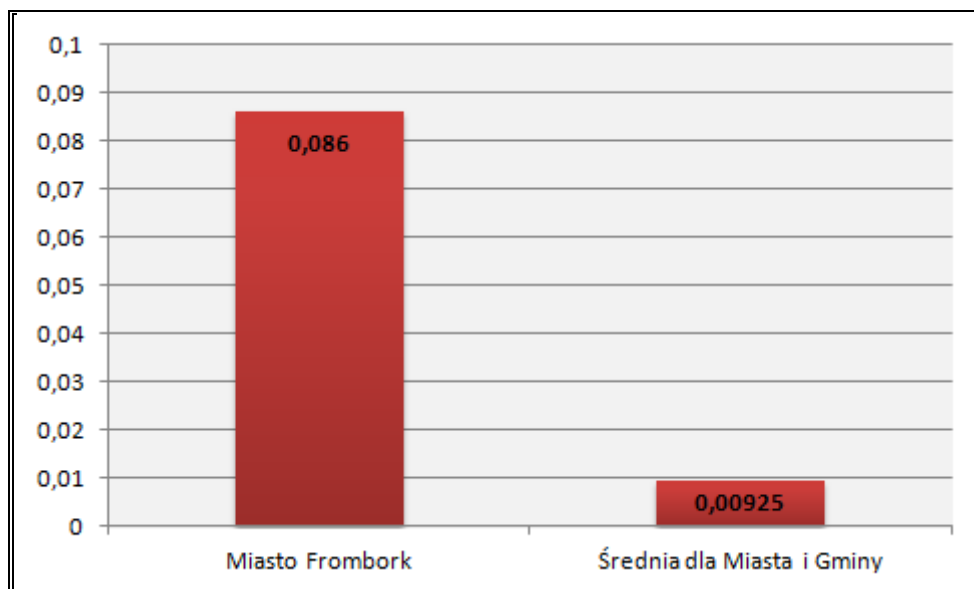
Wykres 10. Liczba wydanych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

Na wyznaczonym do rewitalizacji terenie występuje również zjawisko starzenia się społeczeństwa. Za ludność w wieku poprodukcyjnym uważa się osoby w wieku 65 lat i więcej. Osoby te traktowane są jako nieaktywne zawodowo. W obecnej chwili na świecie następują znaczące zmiany demograficzne, które spowodowane są m.in. stale postępującym zjawiskiem starzenia się społeczeństwa. Zjawisko to rodzi określone konsekwencje dla osób nie tylko których dotyczy, ale także dla osób z najbliższego otoczenia i dla całego społeczeństwa. Na terenie rewitalizowanym udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem jest wyższy niż średnia dla całej Gminy.

Wykres 11. Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Analizowane zjawisko spowodowane jest m.in. spadkiem przyrostu naturalnego i wydłużeniem się długości życia. Coraz większą część mieszkańców terenów rewitalizowanych stanowią osoby w wieku emerytalnym.

Za podstawowe cechy starości uważa się: znaczny spadek zdolności adaptacyjnych człowieka w wymiarze biologicznym, psychospołecznym, postępujące ograniczenie ruchowe i samodzielności życiowej, stopniowe nasilenie się zależności od otoczenia. Najważniejszymi problemami osób starszych są: samotność, choroby, inwalidztwo, życie w ubóstwie i poczucie nieprzydatności. Wszechobecny „kult młodości” prowadzi do marginalizacji osób starszych jako zbiorowości i stopniowego eliminowania ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego.

Mieszkańcy z terenu rewitalizowanego w wieku poprodukcyjnym narażeni są na dyskryminację ze względu na wiek. Jest to kluczowy problem w świetle równouprawnienia i różnorodności promowanej w Europie. Potrzeba zwalczania dyskryminacji ze względu na wiek powinna być w coraz większym stopniu realizowana na tych terenach poprzez promowanie pozytywnego wizerunku osób starszych oraz wzmacnianie ich roli w społeczeństwie. Ponadto, duży odsetek osób starszych charakteryzuje się rosnącym zróżnicowaniem potrzeb, dlatego rośnie znaczenie istniejącego na owych terenach transportu oraz budownictwa.

Zmiany społeczne, które zaszły w ostatnich latach: osłabienie więzi rodzinnych i brak zainteresowania rodziny losami osób starszych oraz osłabienie więzi sąsiedzkich, prowadzą do wykluczenia i wzrostu zjawiska osamotnienia osób starszych. Osoby starsze mają ograniczony dostęp do zajęć integracyjnych i aktywizacyjnych na wyznaczonym obszarze. W związku z tym, niezbędne jest podjęcie określonych działań, które będą miały na celu pomoc osobom starszym w codziennym życiu, ich integracja ze społeczeństwem oraz przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

Reasumując, na terenach wyznaczonych do rewitalizacji w chwili obecnej występuje problem wykluczenia społecznego. Jest to zjawisko polegające na ograniczeniu, a nawet braku możliwości uczestnictwa w działaniach obywateli i dotyczy osób, rodzin, grup, które żyją w niekorzystnych warunkach ekonomicznych i są narażone na wystąpienie bądź dotknięte przez niekorzystne procesy społeczne. W związku z tym, występujące na ww. obszarach problemy prowadzą do powstawania zachowań patologicznych wśród mieszkańców. Ma to również wpływ na brak poczucia bezpieczeństwa społeczności lokalnej oraz na słabą aktywność społeczną i gospodarczą.

Występujące na terenie rewitalizacji problemy społeczne, skłaniają władze Miasta i Gminy Frombork do podjęcia odpowiednich kroków w celu ograniczenia lub całkowitego wyeliminowania tego rodzaju zjawisk. Zaplanowane do realizacji działania wymagają kompleksowego podejścia, stałej współpracy wszystkich interesariuszy oraz wykorzystania istniejących potencjałów. Do potencjałów w sferze społecznej występujących na obszarze rewitalizacji należy zaliczyć m.in.: miejscową społeczność chętną do działania, zainteresowaną rozwojem Gminy i poprawą komfortu zamieszkania.

SFERA GOSPODARCZA

Mały odsetek prowadzonej działalności gospodarczej na terenie rewitalizowanych sołectw wynika m.in. z trudności administracyjnych jakie napotykają przedsiębiorcy i osoby chcące założyć własną działalność gospodarczą. Wysokie podatki i niskie dochody wpływają na niechęć przedsiębiorców do tworzenia firm na przedmiotowym terenie. Wpływ na ilość nowych podmiotów gospodarczych ma również niedopasowany system kształcenia młodych ludzi.

Opisywana sytuacja ma wpływ na zahamowanie rozwoju gospodarczego oraz towarzyszącego mu rozwoju społecznego. Wzrost gospodarczy jest ściśle związany z rozwojem przedsiębiorczości i innowacyjności, co wpływa na tworzenie nowych miejsc pracy oraz przeciwdziałanie bezrobociu. Niespójny system wsparcia doradczego w Gminie oddziałuje negatywnie na to zjawisko i stanowi poważną barierę rozwojową. W związku z tym, Gmina planuje zrealizować projekty współfinansowane ze źródeł zewnętrznych, które wpłyną na podniesienie kwalifikacji zawodowych mieszkańców.

Przedmiotowe tereny charakteryzuje również znaczny potencjał turystyczny, który jest obecnie niedostatecznie wykorzystany. Pobudzenie aktywności turystycznej i zachęcenie potencjalnych turystów do przybywania na teren Gminy mogłoby przyczynić się do pobudzenia rozwoju gospodarczego.

Działania mające na celu wspieranie lokalnej przedsiębiorczości wpłyną na zahamowanie takich niekorzystnych zjawisk jak degradacja społeczna i rozszerzanie się zjawiska patologii. Wspólne zaangażowanie władz Gminy, różnego rodzaju instytucji oraz organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Gminy w działania rewitalizacyjne pozwoli na pobudzenie rozwoju gospodarczego przedmiotowego obszaru.

Wg danych GUS, w 2015 r. na terenie Miasta Frombork funkcjonowało 237 podmiotów gospodarczych. Liczba ta jest niższa w stosunku do liczby podmiotów w pozostałych miastach z powiatu braniewskiego.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina Frombork wyróżnia się przede wszystkim swoim nadmorskim położeniem. Geograficznie znajduje się w obrębie makroregionu Pobrzeża Gdańskiego i mezoregionach: Równina Warmińska (część środka, południa i wschodnia Gminy), Wybrzeże Staropruskie (część północna Gminy) oraz Wysoczyzna Elbląska (część zachodnia Gminy). Wysokie walory przyrodnicze Gminy zapewnia obecność wielu obszarowych form ochrony przyrody: Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Baudy, obszar Natura 2000 Zalew Wiślany (PLB280010) oraz obszar Natura 2000 Zalew Wiślany i Mierzeja Wiślana (PLH28007). Ponadto, wyznaczony do rewitalizacji obszar ma status ochrony uzdrowiskowej. Na terenie Fromborka udokumentowane zostały zasoby naturalne wód mineralnych i termalnych nadających się do wykorzystania w balneologii (medycyna uzdrowiskowa wykorzystująca lecznicze właściwości wód podziemnych i borowin). Występują tutaj także korzystne warunki mikroklimatyczne wynikające z walorów przyrodniczych (bliskość Morza Bałtyckiego) oraz z faktu braku obiektów przemysłowych zanieczyszczających środowisko. Miasto Frombork oraz sołectwa Bogdany i Ronin oficjalnie uzyskały status obszaru ochrony uzdrowiskowej. W związku z powyższym, w Gminie istnieją doskonałe warunki dla rozwoju usług uzdrowiskowych. Posiadanie przez Gminę bogatych walorów przyrodniczych oraz statusu uzdrowiska świadczy o jej wysokim potencjale turystycznym.

Stan powietrza atmosferycznego na terenie Miasta Frombork jest umiarkowany. Badania pozwoliły na odnotowanie przekroczeń niektórych substancji takich jak benzo(a)piren oraz pył PM_{2,5} oraz pył PM₁₀. Przekroczenia poziomu stężeń niektórych substancji szkodliwych w powietrzu uzasadniają konieczność wdrażania na terenie Miasta działań mających na celu racjonalizację wykorzystania energii, takich jak termomodernizacja budynków, modernizacja instalacji c.o. i c.w.u. Ważne jest również promowanie wśród mieszkańców wykorzystania alternatywnych źródeł energii, które charakteryzują się niskim stopniem emisji CO₂.

STREFA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA I SFERA TECHNICZNA

Na obszarze rewitalizowanym w niedostatecznym stopniu rozwinięta jest infrastruktura edukacyjna i sportowo-rekreacyjna. Brakuje miejsc gdzie mieszkańcy mogliby spędzać czas wolny. Ponadto, część budynków użyteczności publicznej, w których odbywają się spotkania z mieszkańcami, znajduje się w złym stanie technicznym oraz nie jest odpowiednio wyposażona. Budynki wymagają działań racjonalizujących zużycie energii oraz remontowych, które wpłyną na poprawę komfortu ich użytkowania oraz nadanie im dodatkowych funkcji tj. miejsce integracji, edukacji.

Ważną kwestią jest systematyczne tworzenie nowej i rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej, która zwiększy zainteresowanie mieszkańców uprawianiem sportu i prowadzeniem zdrowego stylu życia. Odpowiedni baza sportowa zapewni poprawę warunków uprawiania sportu, co może zaowocować osiągnięciem coraz lepszych wyników sportowych.

Modernizacji wymagają również niektóre fragmenty sieci drogowej oraz infrastruktury okołodrogowej. Część ulic, chodników prowadzących do funkcjonujących obiektów użyteczności publicznej jest przestarzała, utrudnia komunikację, a nawet stanowi zagrożenie dla tutejszej społeczności. Ponadto, część infrastruktury okołodrogowej nie uwzględnia potrzeb osób starszych. Dotyczy to m.in. wysokich krawężników, braku ławek. W związku z tym, infrastruktura drogowa i okołodrogowa jest czynnikiem, który wpływa na pogarszającą się sytuację na terenie Miasta Frombork i wymaga podjęcia odpowiednich działań modernizacyjnych.

Istotnym elementem i potencjałem rozwojowym Miasta jest jego lokalizacja nad Zalewem Wiślanym. Obecnie zagospodarowanie terenów nadmorskich, nie wykorzystuje w pełni istniejącego potencjału rekreacyjno-turystycznego. Odpowiednie uporządkowanie nabrzeża nad Zalewem oraz nabrzeża portowego stanowi niezwykle istotny element, który podniesie atrakcyjność Miasta i pozwoli na jego rozwój gospodarczy.

PODSUMOWANIE

Wyżej opisane problemy, głównie w sferze społecznej, wymagają podjęcia odpowiednich działań, które będą ograniczały ich skalę i niwelowały skutki. Charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynika z przedstawionej diagnozy obszaru rewitalizacji. Potrzeby mieszkańców wywarły znaczny wpływ na zakres planowanych działań, które mają doprowadzić do ożywienia społeczno – gospodarczego nie tylko obszarów rewitalizowanych, ale również całego obszaru Miasta i Gminy Frombork.

Warto zaznaczyć, że działania rewitalizacyjne, zwłaszcza na terenie przeznaczonym do rewitalizacji, będą skupiały się nie tylko na ograniczaniu problemów społeczno-gospodarczych, ale również do wykorzystania istniejących potencjałów, które w stanie obecnym potencjały podlegają silnym ograniczeniom. Do potencjałów występujących na obszarze rewitalizacji należy zaliczyć m.in.: miejscową społeczność chętną do działania, atrakcyjne tereny mieszkaniowe, atrakcyjne walory przyrodniczo – historyczne terenu oraz obecność terenów inwestycyjnych gotowych do zagospodarowania.

4. Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015.....5

Tabela 2. Mieszkańcy Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w podziale na grupy społeczno-ekonomiczne w latach 2010-2015.....	6
Tabela 3. Mieszkańcy Miasta i Gminy Frombork w podziale na grupy społeczno-ekonomiczne w 2015 roku	7
Tabela 4. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym na produkcyjnym w Gminie Frombork, powiecie braniewskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2010-2015..	8
Tabela 5. Saldo migracji na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015.....	9
Tabela 6. Struktura bezrobocia na terenie Miasta i Gminy Frombork na tle powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2010-2015.....	9
Tabela 7. Liczba bezrobotnych w 2015 r. na terenie poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Frombork	11
Tabela 8. Liczba dzieci w wieku 3-5 lat przypadających na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko – mazurskiego.....	12
Tabela 9. Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w Szkole Podstawowej w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko-mazurskiego	12
Tabela 10. Wyniki egzaminu szóstoklasistów i egzaminów gimnazjalnych w latach 2013-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork	13
Tabela 11. Rozkład wyników sprawdzianu 6-klasistów na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko - mazurskiego [%] w 2016 roku	14
Tabela 12. Liczba uczniów przypadająca na jeden oddział w szkole podstawowej w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego, województwa warmińsko-mazurskiego	15
Tabela 13. Wyniki egzaminów gimnazjalnych na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2016 roku	15
Tabela 14. Współczynnik solaryzacji na poziomie szkół podstawowych	16
Tabela 15. Sytuacja korzystających z pomocy społecznej na terenie sołectw Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku.....	18
Tabela 16. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Miasta i Gminy Frombork.....	19
Tabela 17. Wykroczenia i przestępstwa na terenie poszczególnych sołectw Miasta i Gminy Frombork w 2015 roku.....	21
Tabela 18. Wskaźniki działalności bibliotek.....	22
Tabela 19. Podmioty gospodarcze na terenie Miasta i Gminy Frombork oraz powiatu braniewskiego w latach 2010-2015.....	23
Tabela 21. Struktura wielkości podmiotów gospodarczych w 2015 roku na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego	25
Tabela 22. Powierzchnia terenów leśnych na obszarze Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r.	27
Tabela 23. Wynikowa klasyfikacja dla strefy warmińsko-mazurskiej w 2015 r. ze względu na poszczególne zanieczyszczenia pod kątem ochrony zdrowia	30
Tabela 23. Struktura zagospodarowania gruntów Miasta i Gminy Frombork	32
Tabela 24. Stan infrastruktury wodociągowej na terenie Gminy Frombork w latach 2010 – 2015.....	34
Tabela 25. Stan infrastruktury kanalizacyjnej na terenie Miasta i Gminy Frombork w latach 2009-2015	35
Tabela 26. Liczba osób korzystająca z wodociągów na terenie sołectw Gminy Frombork w 2015 r. ...	35
Tabela 27. Charakterystyka infrastruktury technicznej w Gminie Frombork i powiecie braniewskim w 2014 roku	36
Tabela 28. Liczba osób zwiedzających muzea w latach 2010-2015 na terenie Miasta i Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego	37
Tabela 29. Wskaźniki degradacji dla Miasta i Gminy Frombork	40
Tabela 30. Syntetyczny wskaźnik degradacji na terenie Miasta i Gminy Frombork	43

Tabela 31. Charakterystyka występowania negatywnych zjawisk na terenie Miasta i Gminy Frombork	44

5. Spis wykresów

Wykres 1. Prognoza liczby ludności na terenie Miasta i Gminy Frombork na lata 2016-2026.....	5
Wykres 2. Kształtowanie się przyrostu naturalnego dla Gminy Frombork, powiatu braniewskiego i województwa warmińsko - mazurskiego w latach 2010-2015.....	8
Wykres 3. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Frombork w 2015 r. wg sekcji PKD 2007	24
Wykres 4. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem w danym sołectwie Miasta i Gminy Frombork.....	41
Wykres 5. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące w liczbie bezrobotnych w danym sołectwie Miasta i Gminy Frombork	41
Wykres 6. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	42
Wykres 8. Wskaźnik wydanych niebieskich kart (na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	43
Wykres 8. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 miesiące	50
Wykres 9. Przestępstwa kryminalne popełnione na danym obszarze na 1000 mieszkańców	51
Wykres 10. Liczba wydanych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców	52
Wykres 12. Ludność w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem.....	52

6. Spis rysunków

Rysunek 1. Gmina Frombork na tle powiatu braniewskiego i województwa warmińsko-mazurskiego ...	4
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne Miasta i Gminy Frombork	26
Rysunek 3. Lokalizacja obszarowych form ochrony przyrody na terenie Miasta i Gminy Frombork.....	29
Rysunek 4. Obszar zdegradowany – Miasto Frombork	45
Rysunek 5. Obszar rewitalizowany na terenie Miasta i Gminy Frombork	47